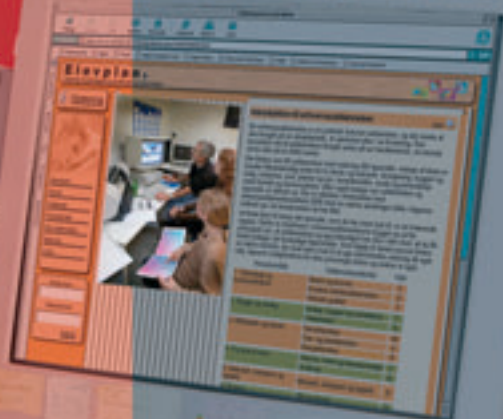

Elevplan i praksis

- erfaringer og
perspektiver

Elevplan i praksis

- erfaringer og perspektiver

Elevplan i praksis

- erfaringer og perspektiver

**Poul-Erik Banff
Gunnar Eggert Jørgensen
CUTA Center for Uddannelse,
Teknologi og Arbejdsmarked**

Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie nr. 4 - 2004

Undervisningsministeriet 2004

Elevplan i praksis **- erfaringer og perspektiver**

Publikationen indgår i Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie som nr. 4 - 2004 og under temaet *udvikling af undervisnings- og ledelseskompetence*

Publikationen er et resultat af FoU-projekt nr. 103055 / 2003-2534-0038

Forfattere: Poul-Erik Banff og Gunnar Eggert Jørgensen,
CUTA Center for Uddannelse, Teknologi og Arbejdsmarked

Redaktion og produktion: Werner Hedegaard

Tegninger: Henrik Hansen

Omslag: Grafisk Himmel
Forsidefoto: Susanne Jørgensen

1. udgave, 1. oplag, juni 2004: 2.000 stk.

ISBN 87-603-1891-0

ISBN (WWW) 87-603-1893-7

ISSN 1399-2279

Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie (Online) ISSN 1399-7386

Internetadresse: pub.uvm.dk/2004/elevplanipraksis

Udgivet af Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen,
Område for erhvervsfaglige uddannelser

Bestilles (UVM 7-362) hos:
Undervisningsministeriets forlag
Strandgade 100 D
1401 København K
E-mail: forlag@uvm.dk
Fax nr. 3392 5219
Tlf. nr. 3392 5220

eller hos boghandlere

Grafisk tilrettelæggelse og repro: Malchow A/S, Ringsted

Trykt på svanemærket papir med vegetabiliske farver.
Trykt af Malchow A/S, Ringsted, som har licens til brug af svanemærket

Printed in Denmark 2004

Forord

Denne publikation har til formål at analysere og formidle gode erfaringer fra en række erhvervsskoleers anvendelse af det pædagogisk/administrative webværktøj Elevplan i erhvervsuddannelserne. På baggrund af skoleers konkrete erfaringer formulerer de to forfattere et sæt anbefalinger for at

- kvalificere den individuelle uddannelsesplanlægning og brugen af Elevplan
- inspirere til en mere varieret anvendelse af Elevplan i forbindelse med den individuelle uddannelsesplanlægning
- medvirke til at flere skoler får kendskab til Elevplan og de potentialer, systemet rummer
- identificere barrierer for anvendelsen af Elevplan, herunder barrierer i form af holdning til og viden om værktøjet
- inspirere til øget involvering af elever i planlægning og valg
- give input til den videre udvikling af Elevplan.

Derudover analyseres og formidles erfaringerne fra en stor og en mindre virksomheds arbejde med og visioner om fremtidig uddannelsesplanlægning for at inspirere til og styrke samarbejdet mellem virksomheder og skoler i forbindelse med elevernes individuelle uddannelsesplanlægning. Og netop skole-virksomhedssamspillet har fået nye muligheder i forbindelse med den seneste version af Elevplan (januar 2004), hvor virksomheder fik adgang til at følge elevens uddannelsesforløb online.

Publikationens målgruppe er skolenes ledelse og lærere herunder kontaktlærere og uddannelses- og erhvervsvejledere, uddannelsesansvarlige på elevernes praktiksteder (virksomhederne) m.fl.

Det er ministeriets håb, at publikationens anbefalinger vil inspirere erhvervsskolerne til yderligere at styrke en systematisk og målrettet indsats for at implementere Elevplan.

Publikationen er udarbejdet af to medarbejdere fra CUTA (*Center for Uddannelse, Teknologi og Arbejdsmarked*).

Undervisningsministeriet har finansieret udarbejdelsen og udgivelsen af publikationen. Det skal bemærkes, at ansvaret for formuleringer og konklusioner i publikationen alene påhviler forfatterne.

Finn Togo
Undervisningsministeriet
Uddannelsesstyrelsen
Område for de erhvervsfaglige uddannelser
Maj 2004

Indhold

5	Forord
11	1. Indledning
12	Publikationens disponering
15	2. Resumé
15	Karakteristisk for anvendelsen af Elevplan
15	Værktøj til administration
16	Behov for nye beslutninger
17	Forbedringsmuligheder på forskellige niveauer
17	Introduktion af Elevplan
18	Pædagogisk-didaktisk strategi for udbuddet
18	Beslutninger på det strategiske niveau
18	Elevplan og virksomhederne
19	Opfølgningsinitiativer
21	3. Tanker bag Elevplan
21	Pædagogisk planlægningsværktøj
21	Elevplan
23	Kontaktlæreren
25	4. Elevplan som værktøj for elever
25	Hovedfaser i elevernes vej gennem uddannelserne
25	Før skolestart
26	Personlig samtale før skolestart ved hovedoptag
26	Hvem sidder ved maskinen?
27	Ved skolestart
28	Undervejs i uddannelsen
28	Grundforløb
28	Tilmelding til læringsaktiviteter
29	Brug af scorekort
29	Revision af uddannelsesplan

29	Hovedforløb
29	Eksempler fra praksis
29	Uafklarede elever med mange valgmuligheder
31	Elev om Elevplan (eksempel 1)
32	Elevplan som værktøj i læringsprocessen
32	Brugen af "Mine projekter" (eksempel 2)
33	De afklarede elever med valgmuligheder
35	Elever om Elevplan (eksempel 3)
35	Elevkommentarer til programmets brugerflade
36	Afklarede elever uden valgmuligheder
38	Elever om Elevplan (eksempel 4)
39	Temaer til diskussion
41	5. Elevplan som værktøj for lærere
41	Den mangfoldige brug af Elevplan
41	Administration af elever
41	Kontaktlæreren
41	Evaluering af elevens arbejde
42	Skole- og lærerforudsætninger
42	Læreren som udbyder af læringsaktiviteter
43	Kontaktlærerens første møde med eleven
45	Kontaktlærerens arbejde med den afklarede og den uafklarede elev
46	Kontaktlærerens arbejde i forbindelse med elevens valg
47	Udbud – eksempel fra Teknologi og kommunikation
49	Udbud af læringsaktiviteter i indgangen Fra jord til bord
51	Temaer til diskussion
53	6. Elevplan i et ledelsesperspektiv
53	Centrale eller decentrale beslutninger
54	Koordineret igangsætning i grund- og hovedforløb
56	Tilgængelighed og uddannelse
57	Tilretningsarbejde
57	Opsamling

59 7. Elevplan i et arbejdsgiverperspektiv

- 59 Den mindre virksomhed før Elevplan
- 61 Den store virksomhed før Elevplan
- 63 Den mindre virksomheds forventninger til Elevplan
- 64 Den store virksomheds forventninger til Elevplan
- 66 Opsamling

69 8. Afslutning og perspektivering

- 69 Elevplan set under forskellige synsvinkler
- 69 Karakteristisk for anvendelsen af Elevplan
- 69 Værktøj til administration
- 70 Behov for nye beslutninger
- 71 Barrierer for anvendelse af Elevplan
- 71 Den korteste vej til målet
- 72 Reelle valgmuligheder?
- 72 Fravær af viden om Elevplan og principperne bag
- 73 Tekniske begrænsninger
- 73 Virksomhedernes uddannelsesplanlægning og forventninger til Elevplan
- 74 Forbedringsmuligheder på forskellige niveauer
- 74 Iværksættelse af undervisning i brugen af Elevplan
- 75 Etablering af bedre rammer om elevens anvendelse af programmet
- 75 Introduktion af Elevplan
- 76 Pædagogisk-didaktisk strategi for udbuddet
- 76 Beslutninger på det strategiske niveau
- 76 Øget offentlighed om udbuddet af læringsaktiviteter
- 78 Elevplan og virksomhederne
- 78 Opfølgningsinitiativer

Elevplan har været anvendt på en række tekniske skoler siden 2001.

Skolernes måde at implementere Elevplan på har været forskellig og har haft forskelligt ambitionsniveau med hensyn til implementeringens hastighed og omfang af anvendelse i henholdsvis grundforløb og hovedforløb.

I publikationen beskrives otte skolars anvendelse af Elevplan med udgangspunkt i tre centrale situationer i uddannelsesforløbet:

- 1) Samtalen inden skolestart: udarbejdelse af uddannelsesplan i kladdeversion
- 2) Skolestart: udarbejdelse og godkendelse af uddannelsesplan
- 3) Brugen af uddannelsesplan, uddannelsesbog, målpinde og scorekort undervejs i uddannelsen.

Undersøgelsen har ikke haft til formål at *evaluere* erhvervsuddannelsesreformen fra 2000, men alene at opsamle og perspektivere de erfaringer, som skolerne har gjort med brugen af Elevplan.¹

Håbet er, at de anbefalinger og handlingsanvisninger, publikationen formulerer ud fra analysen af det indsamlede materiale fra skolerne, kan inspirere til, at man særligt på det strategiske plan på skolerne træffer en række beslutninger for det videre implementeringsarbejde.

---

1) Undersøgelsen er gennemført uafhængig af Evalueringsinstituttets evaluering (2003) af arbejdet med personlige uddannelsesplaner på erhvervsskoler. Vi har besøgt andre skoler end Evalueringsinstituttet og fokus har i vores erfaringsopsamling været på brugen af Elevplan herunder ved udarbejdelse af personlige uddannelsesplaner. Selvom såvel empiri som fokus har været forskellig bemærkes det imidlertid, at konklusionerne i de to publikationer på alle afgørende punkter er overensstemmende.

Vi har i publikationen fokuseret på:

- Ledelsesstrategier, samt
- Kontaktlærernes, lærernes og elevernes kendskab til og anvendelse af Elevplan i forskellige indgange og uddannelser.

Undersøgelsen baseres på interview med elever, kontaktlærere, lærere samt ledelsesrepræsentanter fra otte erhvervsskoler. Skolerne er udvalgt i dialog med Uddannelsesstyrelsen og en elevplankonsulent, idet der er udvalgt skoler, der i forskellig grad gør brug af Elevplan. Der er endvidere taget hensyn til geografisk placering og skolestørrelse (antal indgange og antal elever). De deltagende skoler er:

- CEU Kolding
- Den Jydske Haandværkerskole
- EUC Nordvestsjælland
- EUC Syd
- Industri- og Håndværkerskolen i Nykøbing Falster
- Odense Tekniske Skole
- Teknisk Skole Ishøj
- Aarhus tekniske Skole.

Derudover er der gennemført interview med praktikansvarlige fra virksomhederne *LEGO A/S*, *Billund* og *Ingemann Maskinfabrik A/S, Roskilde*.

Vi takker for den store interesse og det gode samarbejde, vi har mødt på skoler og i virksomheder.

Der er gennemført skolebesøg i september 2003. Der er gennemført interview med arbejdsgivere i december 2003. I januar-marts 2004 er udarbejdet bilag vedrørende implementeringstiltag.

Publikationens disponering

Kapitel 2 er et resumé af undersøgelsens iagttagelser og anbefalinger.

I kapitel 3 præsenteres i kort form tankerne bag Elevplan, som et oplæg til publikationens præsentation af erfaringer med og perspektiver i brugen af Elevplan. Det bliver diskuteret, hvordan Elevplan er tænkt som et pædagogisk værktøj, der kan understøtte elever, lærere og kontaktlærere i den individuelle uddannelsesplanlægning.

I kapitel 4 ser vi på anvendelsen af Elevplan ud fra en elevsynsvinkel. I kapitel 5 ser vi på Elevplan som værktøj for lærere og i kapitel 6 ses Elevplan ud fra en skoleledelsessynsvinkel.

I kapitel 7 beskrives to virksomheders forskellige uddannelsesplanlægning, som den ser ud i dag. Derefter følger en vurdering af de perspektiver, der åbner sig i forbindelse med, at virksomhederne fremover tilbydes adgang til Elevplan.

Endelig gives i kapitel 8 en samlet diskussion og perspektivering af erfaringerne med brugen af Elevplan. Kapitlet indeholder ligeledes publikationens anbefalinger med henblik på at kvalificere og udbrede anvendelsen af Elevplan på skolerne.

KÅ JEG SÅ
BARE VÆLGE
FRIT?

I publikationen beskrives, hvordan en række erhvervsskoler har introduceret og gør brug af Elevplan, samt hvilke behov der er for at udvikle denne anvendelse.

Konklusioner og overvejelser bygger på samtaler og iagttagelser fra otte skolebesøg og besøg i to virksomheder.

Iagttagelserne har vi samlet under fire forskellige synsvinkler. Vi har opsamlet elevers erfaringer med at bruge Elevplan, ligesom vi har opsamlet læreres erfaringer med at bruge Elevplan. Vi har desuden drøftet Elevplan med ledelsen, idet vi her har set Elevplan i et strategisk ledelsesperspektiv. Endelig har vi med udgangspunkt i besøg i to virksomheder beskrevet henholdsvis en stor og en mindre virksomheds tilgang til uddannelsesplanlægning og deres forventninger til Elevplan.

I dette resumé opsummeres og beskrives hovediagttagelserne. Desuden gives en oversigt over publikationens anbefalinger.

Karakteristisk for anvendelsen af Elevplan Værktøj til administration

Elevplan bruges først og fremmest som et værktøj, der gør det muligt at løse opgaver inden for administration og formidling, som traditionelt har været løst af skolernes administration: skriftlig information om indhold af og tidspunkter for undervisningen, administration af tilmelding til undervisning, administration af elevdata herunder registrering af afsluttet undervisning, karakterer mv. Elevplan rummer pædagogiske og didaktiske potentialer i forhold til at realisere højere grad af individualitet og fleksibilitet i elevernes uddannelsesforløb, samt øget refleksion over læringsforløbene. Disse potentialer er kun i begrænset omfang realiseret i anvendelsen på skolerne.

Behov for nye beslutninger

Baggrunden for dette forhold er blandt andet, at implementeringen af Elevplan typisk foregår decentralt. Beslutningen om at bruge Elevplan er truffet på centralt ledelsesniveau, men det er på indgangsniveau, at implementeringsbeslutningerne tages. Den konkrete anvendelse af Elevplan træffes der beslutning om lokalt i samspillet mellem lokale uddannelsesledere og involverede fag- og kontaktlærere. Implementeringsprocessen på skolerne er kommet til et punkt, hvor der nu er behov for på skoleniveau at diskutere og beslutte sig for, *hvordan* Elevplan skal anvendes. Der er brug for en diskussion, der lægger op til, at anvendelsen af Elevplan skal bindes op på strategiske målsætninger og på skolernes værdigrundlag. Som et led i dette arbejde skal der udarbejdes planer for implementering af Elevplan i hovedforløbene. Over for lærerne ved hovedforløbene er der behov for nogle praktiske incitamenters til at anvende Elevplan. Mange af lærerne ved hovedforløbene finder, at undervisningen i stor udstrækning er organiseret, som den plejer at være og tilsyneladende kører upåvirket af erhvervsuddannelsesreform 2000. I en sådan undervisning er der ikke noget synligt behov for at anvende Elevplan.

Procedurerne for anvendelse af Elevplan er i høj grad bundet op på praktiske hensyn og tilpasset den enkelte afdelings traditioner for at tilrettelægge og beskrive undervisningen. Anvendelsen varierer derfor fra afdeling til afdeling afhængigt af den lokale uddannelsesleders og de lokale lærergruppers holdning til Elevplan og principperne bag erhvervsuddannelsesreform 2000.

Skolerne har taget Elevplan i anvendelse, primært i grundforløbene, og er kommet til et trin i implementeringsarbejdet, hvor der er behov for på centralt niveau at styrke de pædagogiske og didaktiske overvejelser i skolernes anvendelse af Elevplan.

Forbedringsmuligheder på forskellige niveauer

Vi har identificeret forbedringsmuligheder på forskellige niveauer i organisationen. I forhold til skolerne generelt kan gives en række anbefalinger.

Introduktion af Elevplan

Når skolerne meddeler eleverne, at de er optaget på en uddannelse, informeres om Elevplan og om login og adgangskode.

Skolerne opfordrer eleverne til at sætte sig ind i Elevplan og påbegynde overvejelserne om udarbejdelse af en uddannelsesplan.

Samtidig henvises til en webside med undervisningsmateriale om Elevplan, således at eleverne inden skolestart har mulighed for at sætte sig ind i, hvilke informationer der kan opnås gennem Elevplan, og ligeledes få en fornemmelse af, hvordan programmet kan bruges. Et centralt udviklet, webbaseret undervisningsmateriale vil også kunne fungere som hjælpefunktion i elevernes brug af Elevplan forud for og under uddannelsen.

Inden skolestart gennemføres en første personlig samtale mellem elev og kontaktlærer, hvor eleven sammen med kontaktlæreren udarbejder uddannelsesplanen ved hjælp af Elevplan. I slutningen af samtalen godkender kontaktlæreren uddannelsesplanen, og eleven kan derefter tilmelde sig de relevante læringsaktiviteter. Allerede i denne samtale gøres det klart, hvordan skolen ønsker, at eleverne skal benytte Elevplan.

Der lægges op til, at der i starten af elevens uddannelse vil være undervisning i brugen af Elevplan.

Der lægges op til, at kontaktlærerens vejledning af eleverne gennemføres som egentlige vejledningsmøder én gang om ugen, men at der også løbende kan foregå vejledning integreret med undervisningen i værksted og undervisningslokaler.

Pædagogisk-didaktisk strategi for udbuddet

Skolerne skal sikre et udbud af læringsaktiviteter, der giver mening og indhold i elevens individuelle og fleksible valg af rute til det opstillede mål. Udbuddet skal i form og indhold tage sigte på at skabe en kvalificeret valgsituation, som giver mening og indhold i forhold til princippet om individualitet og fleksibilitet i erhvervsuddannelserne.

Der er brug for, at skolerne formulerer en strategi for udbuddet af læringsaktiviteter. Det er ikke nok, at skolen centralt beslutter, at Elevplan skal benyttes. Der skal også formuleres kvalitetskrav for anvendelsen af Elevplan, og der skal formuleres procedurer for, hvordan kvaliteten styres.

Beslutninger på det strategiske niveau

Der er brug for at skolernes centrale ledelse tager en række beslutninger, herunder at de

- opstiller kvalitetskrav til anvendelse af Elevplan
- opstiller tidsplan for en planlagt anvendelse af Elevplan, både i grund- og hovedforløb
- opstiller kvalitetskrav til beskrivelse af læringsaktiviteter
- fastsætter regler for vedligehold og opdatering af læringsaktiviteter
- iværksætter yderligere efteruddannelse af lærerne, som opfølgning på ovenstående punkter
- stiller krav om reelle valgmuligheder for eleverne i form af udbud af læringsaktiviteter, der giver flere veje til målet
- stiller krav om, at eleverne får reelle muligheder for at vælge forskellige undervisningsformer
- fastsætter standard for læreres og elevs adgang til netopkoblet computer
- sikrer tilfredsstillende svartider ved anvendelsen af Elevplan
- udarbejder opfølgningsprocedurer for de forskellige områder.

Elevplan og virksomhederne

Det er tydeligt, at såfremt Elevplan skal vinde udbredelse i mindre virksomheder, skal skolerne gøre en aktiv indsats her-

for. En grundlæggende forudsætning er naturligvis, at skolerne selv gør brug af Elevplan såvel i grundforløbet som i hovedforløbene.

Det er afgørende, at man på skoleniveau tager beslutning om, hvordan Elevplan anvendes i forhold til arbejdsgiverne.

- Beskrivelser af læringsaktiviteter skal udformes, så de giver mening også for parterne uden for skolen – elever, forældre, arbejdsgivere.
- Skolerne skal lægge op til standarder for, hvor Elevplan kan anvendes af elever i forbindelse med praktikpladssøgning.
- Skolerne skal lægge op til, at praktikvirksomhederne får synlige informationer om elevernes aktiviteter under skoleophold, bl.a. til forbedring af virksomhedens og elevens fælles forberedelse til og opfølgning på skoleophold.

Opfølgningsinitiativer

Realisering af de ovenfor skitserede forbedringsmuligheder forudsætter en løbende opfølgning på skolerne. I kort form drejer det sig om følgende nødvendige opfølgningsinitiativer:

- På skoleniveau skal formuleres forpligtende mål og værdier samt minimumskrav for indgangenes uddannelsesforløb og udbud af læringsaktiviteter.
- På indgangs- og familieniveau skal udbuddet af læringsaktiviteter løbende granskes med henblik på at vurdere, om det lever op til skolens målsætninger.
- Der skal for de enkelte indgange og i de enkelte familier igangsættes udviklingsarbejder med henblik på at skabe et bredere udbud og forbedrede valgmuligheder for eleverne. Udviklingsarbejdet skal omfatte udbuddenes indhold, niveau og form. Beskrivelserne af læringsaktiviteterne skal forbedres, så de giver elever og arbejdsgivere et bedre indblik i læringsaktiviteternes indhold og mål. Det skal samtidig sikres, at der kan ske en reel sortering af læringsaktiviteter. Den enkelte elev skal alene vælge mellem aktiviteter, som er relevante i forhold til hans/hendes uddannelsesplan og ikke stilles over

for skolens samlede udbud på tværs af indgange og adresser. I udviklingsarbejderne bør deltage faglærere, kontaktlærere, ledelsespersoner, elever og arbejdsgivere.

- Elevplan og reformtankegangen skal gøres til elementer i den obligatoriske undervisning. Der skal med andre ord afsættes tid i skemaet/den ordinære undervisning til egentlig undervisning i Elevplan.
- Brugen af Elevplan skal udbredes til virksomhederne ved, at skolerne giver et meget konkret og målrettet oplæg til, hvordan virksomhederne kan gøre brug af Elevplan, herunder hvilke typer af informationer skolerne vil formidle gennem Elevplan.
- Brugen af Elevplan i virksomhederne kan på sigt udvides kvalitativt. Det skal ske ved, at man i samarbejde med virksomheder gennemfører udviklingsprojekter, der har til formål at beskrive mål og delmål for praktikforløb. Praktikforløbene skal knyttes til praktiske arbejds- og læringsforløb, der beskrives som læringsaktiviteter.

Elevplan er et webbaseret, pædagogisk planlægningsværktøj til elever, lærere og planlæggere på skoler, der udbyder erhvervsuddannelser. Elevplan skal støtte den enkelte elev i at planlægge og få overblik over sin erhvervsuddannelse, og det skal give skolerne bedre muligheder for at virkeliggøre den seneste erhvervsuddannelsesreforms nøglebegreber: individualisering, fleksibilitet og elevens personlige uddannelsesplanlægning.

Sådan præsenteres Elevplan i flere af de publikationer, som er skrevet om programmet.

Pædagogisk planlægningsværktøj

Erhvervsuddannelsesreform 2000 lægger op til, at den enkelte elev skal have større indflydelse på sin uddannelse end tidligere. Med udgangspunkt i en vurdering af egne forudsætninger og egne mål skal eleven vælge blandt udbuddet af uddannelser og undervisning og dermed sammenstykke sin egen uddannelse.

Tidligere har didaktikken udelukkende været lærerens og skolens område. Læreren henholdsvis skolen har med udgangspunkt i viden om, hvordan man bedst lærer et givet fag, tilrettelagt undervisningen, som derefter er blevet fulgt af eleverne. Med reformen bliver eleven inddraget i planlægningen og kan vælge forskellige ruter mod det mål, som er givet af uddannelsesvalget. I den forstand får eleven en principielt ny rolle. Eleven skal løbende vælge mellem læringsaktiviteter og undervisning, der er defineret i forhold til fagets målpinde. For at kunne foretage disse valg har eleven brug for et egnet værktøj samt en kvalificeret sparring. Værktøjet er det webbaserede program Elevplan; sparringspartneren er kontaktlæreren.

Elevplan

Elevplan rummer en række faciliteter og funktioner, der spiller

sammen med reformens intentioner om større fleksibilitet og højere grad af individualisering og differentiering i undervisning og uddannelse.

Uddannelserne er beskrevet ved en række mål, der udtrykker den enkelte uddannelses sum af faglighed. Hvor uddannelsernes mål før reformen var knyttet til bestemte undervisningsfag, kan de nu også knyttes til læringsaktiviteter, som er udviklet og beskrevet lokalt. Eleverne når således uddannelsens mål ved at deltage i læringsaktiviteter, der hver især dækker dele af uddannelsernes mål. Forskellige læringsaktiviteter kan have forskellige mål. Forskellige læringsaktiviteter kan imidlertid også have samme mål. I princippet kan målene dermed nås på forskellige måder, afhængig af elevens forudsætninger og foretrukne læringsstil.

Hvor uddannelsernes grundforløb tidligere havde samme længde for alle elever, er princippet nu, at grundforløbets længde kan variere fra 20 til 60 uger, afhængig af elevernes situation (i visse situationer endda fra 10 til 60 uger), herunder afhængig af hvor afklaret eleven er om sit uddannelsesvalg. Eleverne kan desuden starte deres uddannelse i løbet af skoleåret og behøver ikke – som tidligere – at vente til uddannelsernes hovedoptag i august eller januar. På de fleste tekniske skoler har man optag hver femte uge, på enkelte skoler ligefrem et egentlig løbende optag med fuldstændig fleksibelt, individuelt starttidspunkt.

Fra elevens synsvinkel giver en sådan organisering af undervisningen et behov for at skaffe sig overblik på i hvert fald to måder: dels overblikket over det løbende udbud af undervisning med henblik på at kunne træffe kvalificerede valg, dels overblikket over allerede afsluttede undervisningsaktiviteter og opnåede mål.

Det er disse overblik, Elevplan skal bidrage med. Elevplan rummer faciliteter og funktioner, der giver eleven mulighed for i samspil med sin kontaktlærer blandt andet

- at udforme og løbende ajourføre sin uddannelsesplan
- at skaffe sig information over udbudt undervisning
- at tilmelde sig udbudte læringsaktiviteter/undervisning på egen skole
- at føre logbog over undervisningsprocessen og uddannelsesforløbet
- at modtage og opbevare bedømmelser og godkendelser af gennemførte læringsaktiviteter/undervisning (scorekort).

Denne beslutningsproces og administration af eget uddannelsesforløb gennemfører eleven i løbende dialog med sin kontaktlærer.

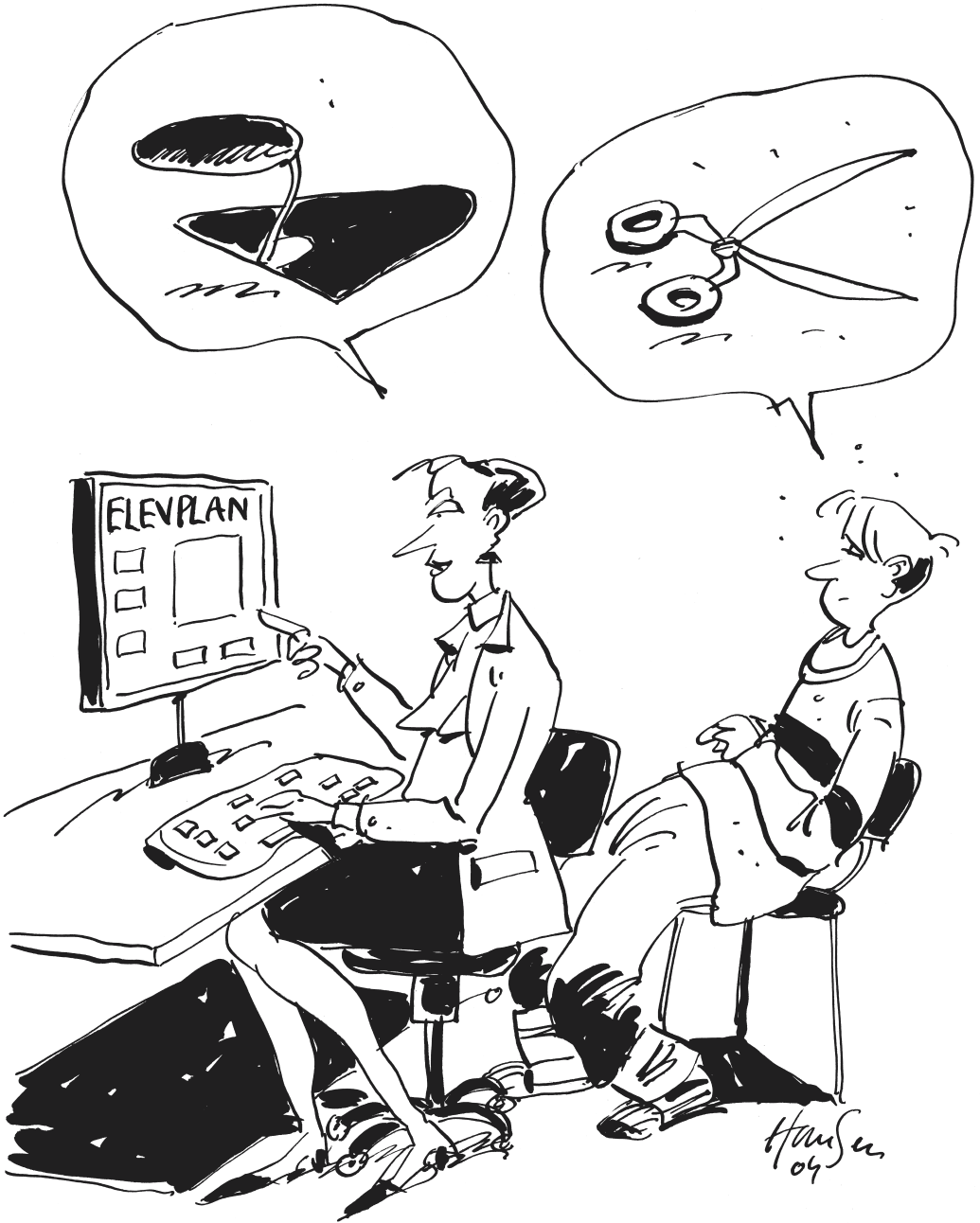
Kontaktlæreren

Kontaktlæreren er elevens personlige sparringspartner i forbindelse med valg af uddannelse og undervisning. Kontaktlæreren har et generelt overblik over skolens uddannelser og et særligt kendskab til uddannelserne og den udbudte undervisning inden for sin egen indgang.

Kontaktlæreren rådgiver den enkelte elev om dennes valg og gør det ud fra et personligt kendskab til elevens forudsætninger og mål. Kontaktlæreren yder eleven rådgivning i forbindelse med udarbejdelsen af elevens uddannelsesplan og valg af relevante læringsaktiviteter. Et centralt redskab i denne proces er også for kontaktlæreren den dokumentation, som eleven udarbejder i Elevplan.

I de følgende kapitler beskriver vi elevernes, lærernes og skolerens erfaringer med *at bruge Elevplan*.

Endvidere beskriver vi en stor og en mindre virksomheds tilgang til uddannelsesplanlægning og deres forventninger til den fremtidige brug af Elevplan i virksomhederne.

Elevplan som værktøj for elever

Hovedfaser i elevernes vej gennem uddannelserne

I dette kapitel beskriver vi skolernes oplæg til eleverne om brugen af Elevplan ud fra samtaler med elever, lærere og ledelse på otte erhvervsskoler. Der gives eksempler på elevernes erfaringer med Elevplan med udgangspunkt i samtalerne med eleverne særskilt. Dernæst identificeres de temaer i beskrivelserne, som behøver yderligere opmærksomhed og diskussion på skolerne med henblik på at skabe et bedre grundlag for elevernes brug af Elevplan.

Som det vil fremgå varierer praksis fra skole til skole. Den efterfølgende beskrivelse er struktureret i forhold til faser, som elevens indføring i uddannelsen principielt følger. Beskrivelsen vil opholde sig ved brugen af Elevplan før skolestart, brugen af Elevplan ved uddannelsens begyndelse samt brugen undervejs i uddannelsen.

Før skolestart

Skolernes tilrettelæggelse af information og introduktion før skolestart og i forbindelse med skolestart er forskellig. Mange skoler afholder informationsmøder, hvor interesserede elever sammen med deres forældre kan høre generelt om uddannelser og forhold på skolen med henblik på at afgøre, om det er noget for eleven at tage en uddannelse på skolen.

På sådanne generelle informationsmøder vil eleverne normalt ikke få informationer specifikt om Elevplan. Elevernes første erfaringer med Elevplan vil ofte gøres i forbindelse med den første samtale mellem elev og kontaktlærer. På nogle skoler foregår samtalen forud for skolestart, på andre foregår den umiddelbart efter skolestart.

På mange skoler varierer procedurerne desuden, afhængig af

om eleven starter i forbindelse med hovedoptag eller i forbindelse med det løbende optag. Samtaler forud for skolestart tilbydes oftest elever, der starter i forbindelse med skolernes hovedoptag.

Personlig samtale før skolestart ved hovedoptag

Kontaktlæreren skriver til eleven og inviterer til en personlig samtale på skolen. I brevet fortæller kontaktlæreren eleven om Elevplan og giver oplysninger om webadresse, brugernavn og password samt opfordrer eleven til at gå ind i Elevplan og her orientere sig om uddannelsen.

Samtalen med kontaktlæreren forud for skolestart har til formål at afklare elevens mål med uddannelsen samt forudsætningerne for at tage uddannelsen. I den forbindelse opretter elev og lærer i løbet af dialogen elevens uddannelsesplan, der bl.a. beskriver elevens mål med og forudsætninger for uddannelsen. Ved samtale forud for skolestart vil uddannelsesplanen undertiden have kladdestatus, dvs. en egentlig færdiggørelse og godkendelse af uddannelsesplanen venter, til eleven faktisk er startet på uddannelsen. I andre tilfælde vil kontaktlæreren godkende uddannelsesplanen i forbindelse med denne samtale, hvorefter eleven har mulighed for at tilmelde sig læringsaktiviteterne.

Hvem sidder ved maskinen?

I praksis former samtalerne sig forskelligt fra kontaktlærer til kontaktlærer: i nogle tilfælde sidder eleven ved tastaturet og udfylder felterne i dialog med læreren; i andre tilfælde er det læreren, som sidder ved tastaturet og udfylder på vegne af eleven. Det begrundes med, at læreren vurderer, at eleven ikke umiddelbart kan overskue programmets funktioner og faciliteter, at arbejdet med programmet derfor vil forstyrre koncentrationen om det, som samtalen egentlig handler om, nemlig mål med og forudsætninger for at deltage i uddannelsen. Begrundelsen kan også være, at det slet og ret går hurtigere, når læreren selv udfylder de forskellige felter i programmet, så man bedre kan holde samtalen inden for en ønsket tidsramme.

Der er samtaler, hvor lærer og elev har hver sin computer: eleven udfylder uddannelsesplanen i Elevplan og gemmer oplysningerne, hvorefter læreren fra sin maskine godkender uddannelsesplanen, så eleven kan gå videre med tilmelding til de udbudte læringsaktiviteter. Endelig er der samtaler, hvor lærer og elev skiftes til at logge på samme computer for henholdsvis at udfylde og godkende uddannelsesplan samt tilmelde sig læringsaktiviteter.

Ved skolestart

Der gennemføres på mange skoler holdvise introduktionsforløb for eleverne, der inkluderer introduktion til skolens it-system, herunder Elevplan. Flere skoler udleverer i den forbindelse et materiale om Elevplan til eleverne. Dette undervisningsmateriale er udarbejdet af den enkelte skole og kan variere i omfang og udformning. Det er ofte tekstbaseret og udleveres som udprintede ark med indklippede skærbilleder fra Elevplan. Det indeholder en kortfattet beskrivelse af procedurer i forbindelse med

- oprettelse af uddannelsesplan
- tilmelding til undervisning
- brug af scorekort.

På skoler, hvor der ikke er gennemført personlige samtaler før skolestart, gennemføres samtalerne i introperioden. De vil da forme sig som beskrevet i afsnittet ovenfor. Ved samtalen laves uddannelsesplan, som godkendes af læreren, hvorefter eleven tilmelder sig de aftalte læringsaktiviteter.

Der er eksempler på skoler, som ikke gennemfører holdvise introduktioner, men hvor eleven alene møder Elevplan i forbindelse med den personlige samtale med kontaktlæreren *efter* skolestart. I flere tilfælde er der her tale om en kortfattet introduktion af værktøjet i forbindelse med udfyldelsen af uddannelsesplanen og tilmeldingen til undervisningen, hvorefter eleven opfordres til at gøre sig fortrolig med programmet gennem selvstudie.

Den situation gør sig også gældende for elever, som starter på skolen i forbindelse med det løbende optag. Her vil præsentationen af Elevplan ligeledes ske i forbindelse med den personlige samtale mellem kontaktlærer og elev efter skolestart.

Undervejs i uddannelsen

Elevplan er generelt mest udbredt i grundforløbene, mens hovedforløbene på mange skoler endnu ikke gør brug af programmet. Som årsag nævnes, at undervisningen på en række hovedforløb er tilrettelagt, så eleverne følger fælles forløb, der levner meget begrænset plads til individualitet og fleksibilitet. Der er derfor ikke noget praktisk eller pædagogisk behov for at administrere elevernes uddannelsesforløb ved hjælp af Elevplan.

Erfaringerne med at gøre brug af Elevplan undervejs i uddannelsesforløbet vedrører derfor primært grundforløb.

Grundforløb

I grundforløbene er Elevplan introduceret for alle elever jf. tidligere afsnit. Anvendelsen af Elevplan undervejs i grundforløbet varierer fra indgang til indgang og fra lærer til lærer.

Den typiske anvendelse af Elevplan sker i forbindelse med:

1. Tilmelding til læringsaktiviteter.
2. Brug af scorekort.
3. Revision af uddannelsesplan, herunder notere aftaler om praktik.

Der er kun ganske få eksempler på anvendelse af Elevplan uden for de situationer. Brug af f.eks. "Mine projekter" i Elevplan er således ikke særligt udbredt. Som begrundelse nævnes ofte, at en del elever og lærere er tilbageholdende med at bruge værktøjer, der er baseret på skriftlighed.

Tilmelding til læringsaktiviteter

Der er stor variation i udbuddet af læringsaktiviteter og dermed også i karakteren og kvaliteten af de valgmuligheder, som

eleverne har. Der er tilsvarende stor forskel på, i hvilken udstrækning eleverne oplever at sidde i en egentlig valgsituation, eller modsat simpelthen tilmelder sig den aktivitet, som kontaktlæreren anbefaler. Der er desuden tilfælde, hvor tilmeldingen i praksis foretages af kontaktlæreren.

Brug af scorekort

Eleverne orienterer sig løbende i godkendelse hhv. bedømmelse af deres aktiviteter.

Revision af uddannelsesplan

Der er ikke mange eksempler på, at elever og kontaktlærere løbende tager stilling til elevernes uddannelsesplaner. En gængs revision er dog, at elevens oprettelse af praktikaftaler føjes til uddannelsesplanen. Ellers sker revisioner primært, hvis eleverne skifter uddannelse, eller hvis f.eks. sygdom ændrer varigheden af grundforløbet. Hvor ændret uddannelsesvalg indebærer skift til ny indgang, sker revisionen i samarbejde med den nye kontaktlærer, der er tilknyttet den uddannelse, som eleven flytter til.

Hovedforløb

Enkelte skoler og indgange benytter Elevplan i hovedforløb. Det vil oftest være tilfældet, hvor undervisning ved grundforløb og hovedforløb foregår integreret i åbne værksteder, og hvor det derfor er de samme lærere, som forestår undervisningen ved begge forløb.

Eksempler fra praksis

I afsnittene ovenfor har vi beskrevet variationerne i skolernes praksis i generel form. I det følgende giver vi fire eksempler på, hvordan brugen af Elevplan tilrettelægges af skolen og opleves af elever, som vi har talt med i forbindelse med skolebesøgene.

Uafklarede elever med mange valgmuligheder

Det første eksempel vedrører indgangen **Fra jord til bord**. På en af de besøgte skoler gennemføres samtalen mellem elev og kontaktlærer inden skolestart. Der er afsat en time til samtalen.

Eleven får sit brugernavn og password til programmet og placeres ved tastaturet.

Eleven laver i dialog med kontaktlæreren sin uddannelsesplan. Uddannelsesplanen godkendes, hvorefter eleven tilmeldes undervisningen. Konkret former brugen af Elevplan i forbindelse med samtalen sig på den måde, at eleven logger på og laver uddannelsesplanen. Eleven logger derefter af, så læreren kan logge på og godkende planen. Derefter logger eleven igen på og tilmeldes undervisningen – her er det dog ofte læreren, som sidder ved tastaturet og effektuerer valgene for eleven. Begrundelsen er, at det ikke er helt let at overskue de udbudte læringsaktiviteter, idet udbuddet omfatter alle aktiviteter i alle skolens uddannelser og på geografisk adskilte afdelinger. En sikker og hurtig tilmelding kræver derfor et vist forhåndskendskab til måden, læringsaktiviteterne præsenteres på.

Senere i uddannelsesforløbet er det ofte eleven, som tilmelder sig. Men ellers er eleven mest optaget af scorekortet og af at kunne se sine karakterer.

Ved første samtale tales ikke meget om merit. Først senere i grundforløbet tales om elevens personlige forudsætninger for at gennemføre uddannelsen, herunder om merit eller om evt. behov for specialundervisning.

Ud af ti elever er seks som regel afklarede om, hvad de vil være. De vil typisk planlægge et 20-ugers grundforløb. De resterende fire er modsat relativt uafklarede om, hvad de vil være. De vil ofte planlægge et længere forløb, hvor de stifter bekendtskab med forskellige erhverv.

Gennemfører eleverne grundforløbet over 20 uger, vil der som regel ikke ske nogen revision eller ændring af uddannelsesplanen undervejs. Der sker oftest ændringer i planen, hvis varigheden ændrer sig. Det noteres dog i uddannelsesplanen, når/hvis eleven finder praktikplads.

I denne indgang oplever eleverne, at de har temmelig mange valgmuligheder. Valgmulighederne kan præsentere sig som:

- Aktivitetscafé (områdefaglige målpinde, giver mulighed for at være i køkkenet hele tiden)
- Praktik
- Torvemarked
- Pift og pynt
- Kend dit håndværk
- Engelsk pas

osv.

Der kan være identiske målpinde knyttet til flere af disse aktiviteter, mens undervisningens form til gengæld kan være vidt forskellig. F.eks. kan undervisningen tilrettelægges, så eleverne stort set uafbrudt kan være i køkkenet.

Elever, der ikke har afklaret deres valg af uddannelse, har rig mulighed for gennem grundforløbet at skaffe sig erfaringer fra forskellige erhverv: kok, tjener, slagter mv.

Elev om Elevplan (eksempel 1)

Elevens uddannelsesplan blev oprindeligt oprettet i Elevplan over telefonen. Eleven ringede til skolen fra sin efterskole og talte med kontaktlæreren om sine overvejelser. Kontaktlæreren lavede derefter en uddannelsesplan for eleven i Elevplan.

Eleven ved ikke præcis, hvad han vil være. Han har derfor planlagt at være i grundforløbet i 40-50 uger, så han kan stifte bekendtskab med forskellige uddannelser. Han overvejer at blive enten kok eller slagter.

Eleven har efterfølgende selv været ved tasterne i Elevplan. Han har fået instruktion i Elevplan af sin kontaktlærer. Han har selv tilmeldt sig undervisningen i 3. modul og har her foretaget sine valg ud fra et ønske om at få erfaring med uddannelsen som kok.

Eleven har ikke talt så meget om uddannelsesplanen med kontaktlæreren, men taler derimod altid med kontaktlæreren om de konkrete valg af læringsaktiviteter. Sådanne samtaler foregår løbende i umiddelbar tilknytning til undervisningen.

Eleven forbinder Elevplan med scorekort, tilmelding og merit. "Det er, hvad jeg har set". Begreber som "uddannelsesplan" og fanebladet "Mine projekter" siger ham ikke rigtig noget. Eleven har merit i dansk, engelsk, fysik og matematik. Han har taget førstehjælp og skal have samfundsfag.

Eleven opfatter programmet som nemt at gå til. Men det fylder ikke meget i hans verden. Han kunne fint klare sig uden.

Elevplan som værktøj i læringsprocessen

Eleverne på skolen i eksempel 2 bliver ikke inviteret til en personlig samtale med kontaktlæreren inden skolestart. De bliver inviteret til et stormøde, hvor de kollektivt får generelle informationer om skolen og uddannelsen. Den individuelle uddannelsesplanlægning starter ved skolestart. Først da kommer man ind på, hvad elevens kompetencer og merit betyder for uddannelsesplanens indhold og varighed.

Elevens uddannelsesplan udarbejdes i et samarbejde mellem kontaktlærer og elev. Eleven lærer gradvis at bruge Elevplan. Introduktionen foregår i plenum, og derefter bliver eleverne sat til at bruge systemet. Introduktionen til Elevplan får nærmest karakter af et selvstudie.

Elevplan er ikke på nuværende tidspunkt et obligatorisk element i undervisningen, men i lærergruppen diskuterer man, om det fremover skal være det.

Brugen af "Mine projekter" (eksempel 2)

Indgangen stiller krav til eleverne om at bruge Elevplan i forbindelse med den løbende undervisning. Bl.a. skal de i "Mine projekter" beskrive læringsprocessen i forbindelse med projekterne.

Disse beskrivelser giver meget forskellige resultater. Et eksempel på en minimalistisk anvendelse er en elev, der skriver:

“Jeg har i dag haft teori i formiddag og i eftermiddags har jeg arbejdet med mit projekt”.

Et eksempel på en væsentligt anderledes anvendelse er en voksenlærling, der benytter “Mine projekter” til minutiøst at beskrive, hvad han arbejder med i projektet, hvilke materialer der er benyttet, tidsforbruget til de enkelte delopgaver – og endelig en estimering af hvilket arbejde der mangler, og hvor lang tid det vil tage at gennemføre.

Det sidstnævnte eksempel har næsten modelkarakter. Når eleven beskriver sit forløb på denne måde, vil læreren og senere også arbejdsgiveren kunne følge i detaljer, hvordan arbejdet i projektet skrider frem. Læreren vil derfor have en mulighed for at gribe ind og støtte eleven, hvis udviklingen går i en gal retning. Bedømmelsen af projektarbejdet vil desuden være kvalificeret af viden om elevens overvejelser undervejs. Det giver en bedre bedømmelse, end hvor man alene bedømmer det færdige resultat.

For eleven medvirker beskrivelsen til at understøtte læringsprocessen og vurderingen af, hvilke læringselementer der er behov for at gå i dybden med.

Ligesom ved udarbejdelse af uddannelsesplanen er kontaktlæreren aktiv i forbindelse med valg af læringsaktiviteter. I grundforløbet er antallet af valgmuligheder dog ret begrænset.

De afklarede elever med valgmuligheder

Det tredje eksempel vedrører en skole, hvor eleverne kommer fra hele Danmark, og hvor kostafdelingen er relativt stor. Her gennemføres normalt ikke en personlig samtale med eleven inden uddannelsesstart. I løbet af den første uge i grundforløbet gennemføres en firetimers introduktion til skolens it-system og til Elevplan. Parallelt hermed gennemføres en

personlig samtale med eleven om dennes uddannelsesvalg og -plan. Det sker den første eller anden dag, eleverne er på skolen. I samtalen er det vigtigt for kontaktlæreren at få vished om, at eleverne har valgt skolen for at blive elektrikere. Hvis de i stedet ønsker at gå videre med andre uddannelser inden for retningen, f.eks. at blive svagstrømsteknikere, er grundforløbet efter lærerens mening ikke optimalt, hvorfor han råder eleverne til at følge grundforløb på en anden skole.

Erfaringen er imidlertid, at eleverne er helt afklarede om, hvad de vil være, og at de ønsker en uddannelse, som er tilrettelagt målrettet på elektrikererhvervet. Det er sjældent, at kontaktlæreren møder elever, som ikke er afklarede i deres uddannelsesvalg.

Kontaktlæreren overdriber ikke sin beskrivelse af elevens muligheder for at få merit. Selvfølgelig gør han opmærksom på, at eleverne har ret til at få merit, hvis de har gennemført uddannelse på samme eller højere niveau. I praksis er det dog lærerens vurdering, at eleverne har mere end godt af at få gentaget stoffet i f.eks. matematik i relation til elektrikeruddannelsen. Ofte er eleverne ved uddannelsesstart selv af den holdning, at de ikke vil have merit, da de er klar over, at de ikke har lært nok i tidligere uddannelse. Eleverne skifter undertiden mening undervejs i løbet af grundforløbet, måske fordi de erfarer, at de alligevel husker meget fra deres tidligere skolegang.

Eleverne har mulighed for at vælge mellem forskellige projekter. Projekterne er typisk organiseret som moduler af fem ugers varighed. Fra skolens side anbefales bestemte projekter, men der er mulighed for at vælge andre. I udbuddet er også moduler, der har titlen "Valgfrit projekt". Det betyder, at eleven selv kan komme med forslag om, hvad der skal foregå i undervisningen. Hvis materialerne til projektet er dyrere end materialerne i de øvrige projekter, betaler eleven selv differencen, ligesom eleven selv er ansvarlig for at få bestilt materialerne hjem. Ved valgfri projekter vurderer lærer og elev i fællesskab, hvilke målpinde der dækkes ind i projektet.

En læringsaktivitet kan også have titlen “Jeg vil være elektriker”. Den omfatter en række forskellige læringsaktiviteter, som er nødvendige for at blive elektriker.

Elever om Elevplan (eksempel 3)

Forud for start af uddannelsen har eleverne tilbud om at komme til en informationsaften på skolen. Her hører de ikke noget om Elevplan. Første gang, de møder programmet, er i forbindelse med den første uge i grundforløbet. Allerede den første eller anden skoledag får de introduktion til skolens it-system og til Elevplan.

Begrebet uddannelsesplan står ikke klart i de to elevers erindring. Det gør derimod spørgsmålet om valg af aktiviteter og om tilmelding hertil. Eleverne oplever det som positivt, at de har valgmuligheder i forhold til undervisningen. Det synes de også, de har haft i deres tidligere skolegang i folkeskolen (tilmelding til valgfag hver anden onsdag eftermiddag). I folkeskolen har eleverne desuden arbejdet med SkoleKom, og de opfatter Elevplan som et program, der ligner SkoleKom.

Eleverne har senest tjekket deres scorekort for henholdsvis én og to uger siden.

Eleverne har ikke noget imod, at deres mester kan følge med i uddannelsen ved at have adgang til Elevplan. Den ene elev tror, hans mester vil være interesseret – det vil ligefrem være en rigtig god idé, “for så kunne mester måske også planlægge opgaver lidt efter, hvad man har været igennem på skolen” (elev).

Den anden tror ikke, at hans mester er interesseret i at have adgang.

Elevkommentarer til programmets brugerflade

Eleverne har uopfordret en del kommentarer til programmet og dets brugerflade. De synes, der er tale om en dårlig bruger-

flade. De formulerer, at det er godt, at man kan vælge sin egen undervisning, og det er positivt, at fagene/læringsaktiviteterne er beskrevet, og man kan se, hvad det handler om. Men de synes, at programmet er for dårligt. F.eks. er det svært at sortere i udbuddet, så man alene får præsenteret den relevante del af det; "Så skal man sætte et lille kryds for at sortere efter lærer" (elev).

Den ene elev siger, at han "flere gange har været ved at smide computeren væk". Elevplan er for indviklet. Han synes, at fagoversigten er uhyre indviklet: man skal vælge det rigtige niveau, det rigtige fag, den rigtige lærer, den rigtige skole. "Vi møder ikke bare vores egen skoles tilbud, men tilbud fra flere skoler. Det er svært at få overblik" (elev).

Også sprogbrugen er svær, og den er ikke entydig. Der bruges lange, indviklede ord, nogle gange flere ord for samme ting. F.eks. tales der både om "kontaktlærer", om "udbudslærer" og om "tilbudslærer". Det skal her bemærkes, at den terminologi, som eleverne møder, er summen af *skolens formuleringer* (i beskrivelsen af skolen og læringsaktiviteterne) og de *fortrykte formuleringer*, som er fælles for alle brugere af Elevplan. I den udstrækning skolerne vælger at bruge andre formuleringer og begreber, end Elevplan gør brug af, opstår en sådan flimrende terminologi.

Endelig opleves programmet som langsomt. Måske skyldes det, at eleverne primært har adgang til at bruge Elevplan på ældre maskiner på skolen, eller at skolens eksterne netforbindelse er overbelastet eller for langsom. Hvad enten grunden er den ene eller den anden, så oplever eleverne, at programmet er langsomt.

Afklarede elever uden valgmuligheder

På en af de besøgte skoler gennemføres inden uddannelsesstart en personlig samtale med elever, der tilmelder sig indgangen Bygge og anlæg. Her laves uddannelsesplanen, hvorefter den enkelte elev tilmelder sig undervisningen. Tilmeldingen til

undervisningen baserer sig på, at kontaktlæreren i samtalen fortæller, hvad eleven skal tilmelde sig, hvis eleven vil være tømrer.

Der bruges ikke meget tid på at introducere programmet for eleverne. Det er efter kontaktlærernes vurdering ikke nødvendigt. Samtidig er udsagnet dog, at hvis Elevplan skal udbredes mere til eleverne, så skal det skemalægges. For nuværende er Elevplan ikke en obligatorisk aktivitet i undervisningen.

Der er afsat 10 minutter pr. elev pr. uge til samtale med kontaktlæreren. I praksis foregår disse samtaler typisk integreret med aktiviteter i undervisningen i værkstedet.

Mellem 99 og 100 procent af eleverne ved, hvad de vil være, når de kommer til skolen. Hvis eleverne ved tilmeldingen ikke har oplyst et uddannelsesvalg, så er det typisk en fejl. De ved godt, hvad de vil være. De elever, som kontaktlæreren møder, vil nemlig være tømrere. Ud af 300 elever er der højt sat tre, der vælger om i forbindelse med uddannelsesforløbet.

Uddannelsesplanen ændres ikke undervejs. Det sker alene i de ganske få tilfælde, hvor elever vælger om og skifter til en anden uddannelse. Når en elev finder en praktikplads, bliver det evt. skrevet ind i uddannelsesbogen.

Ifølge kontaktlæreren ved Bygge og anlæg har Elevplan og den seneste reform af erhvervsuddannelserne ikke noget med hinanden at gøre. Elevplan har heller ikke noget med valgmuligheder at gøre. Efter kontaktlærerens mening er der ikke behov for at skabe en masse valgmuligheder. Eleverne er interesseret i, at skolen lægger en fornuftig plan. Eleverne foretrækker tryghed og er fuldstændig ligeglade med, om de skal lave det ene eller det andet projekt.

“Glem alt om *produkterne* – det handler om arbejdsprocesser, værktøjer, materialer, og vi ved udmærket godt, hvordan de bedst lærer de ting at kende” (lærer).

Eleverne kombinerer ikke læringsaktiviteter fra obligatoriske og valgfri fag, og de har så at sige ingen valgmuligheder. De følger skolens plan for undervisningen.

Elever om Elevplan (eksempel 4)

Eleverne på Bygge og anlæg mødte Elevplan første gang i forbindelse med den personlige samtale med kontaktlæreren før uddannelsesstart. Her oprettede de deres uddannelsesplan i Elevplan og tilmeldte sig efterfølgende undervisningen ud fra lærerens anvisninger.

“Kontaktlæreren fortæller mig, hvad jeg skal vælge, hvis jeg vil være tømrer” (elev).

“Når man har bestemt sig for, at man skal være tømrer, så er fagene givet” (elev).

I forbindelse med samtalen fik eleverne at vide, at de kunne få merit, hvis de allerede havde gennemført undervisning i fag på et niveau, der svarer til undervisningen på skolen. Den ene elev har således merit i matematik, som han har haft på E-niveau i 10. klasse.

Eleverne oplever ikke, at de har valgmuligheder, når de skal tilmelde sig undervisningen. Hverken hvad angår indhold eller form for undervisningen.

Eleverne har sidst tjekket Elevplan for én henholdsvis to uger siden, hvor de så status på deres scorekort.

“Det var bare sådan et rutinetjek” (elev).

“Jeg var inde at tjekke min karakter for legehus-projektet” (elev).

De er pt. i gang med henholdsvis “Værktøjskasse” og “Bindingsværkshus” som projektarbejde.

Ingen af eleverne kan huske noget om brugen af en uddannelsesbog.

Alle elever i klassen laver samme aktiviteter. Hvis nogen bliver hurtigere færdige, så får de ekstra opgaver.

Det vil være OK for eleverne, om praktikstedet kan følge deres uddannelse ved at have adgang til Elevplan.

Eleverne synes, at programmet er let nok at anvende. På holdet har de kun oplevet enkelte tekniske problemer ved tilmelding, hvor elever mente, de havde meldt sig til undervisning, men hvor det af en eller anden grund ikke var registreret i Elevplan.

Temaer til diskussion

Som det fremgår af ovenstående afsnit varierer den praktiske anvendelse af Elevplan ganske meget. Variationerne hænger kun delvist sammen med forskelligheder, som kan henføres til elevernes forudsætninger, egenskaber og mål. Disse forskelligheder vedrører først og fremmest graden af elevernes afklarethed om uddannelsesvalget, sekundært elevernes modenhed, herunder deres forskellige holdninger til rollen som medplanlægger og didaktiker.

Det synes at være afgørende for variationerne, at *lærerne* og *skolerne* har forskellig tilgang til den personlige uddannelsesplanlægning. Med det menes, at der mellem skolerne og mellem uddannelser på den enkelte skole viser sig store forskelle i opfattelsen af, hvad der er den mest hensigtsmæssige måde at tilrettelægge udbuddet og planlægningen af uddannelser og undervisning på. En række spørgsmål står således til diskussion:

- Om det er vigtigt at gennemføre en samtale før uddannelsesstart, eller om det lige så godt kan vente til den første uge efter uddannelsesstart?

- Om forståelsen af Elevplan og arbejdet med den personlige uddannelsesplan forudsætter egentlig undervisning, eller om programmet og rollen er så selvindlysende, at eleven efter en ganske kort præsentation af programmet kan tage resten af sig selv?
- Om det er vigtigt, at eleven har mulighed for at vælge forskellige veje gennem uddannelsen, eller om det er mere hensigtsmæssigt, at eleverne følger undervisningen i den rækkefølge, som skolen foretrækker ud fra en praktisk, pædagogisk og faglig afvejning?
- Om det er praktisk muligt, at eleverne gennemfører forskellige læringsaktiviteter samtidigt, eller om hensynet til logistik og sikkerhed i værkstederne nødvendiggør, at man gennemfører læringsaktiviteter i en bestemt rækkefølge?
- Om kontaktlærerens vejledning af eleverne fordrer egentlige vejledningsmøder, eller om vejledningen lige så hensigtsmæssigt kan foregå integreret med undervisningen i værksted og teorilokaler?

De udfordringer, som undervisningen efter den seneste reform af erhvervsuddannelserne stiller skolerne overfor, kalder på diskussion og afklaring af disse spørgsmål blandt lærere og ledelse.

Elevplan som værktøj for lærere

Den mangfoldige brug af Elevplan

Elevplan understøtter lærernes arbejde med udvikling og præsentation af den mangfoldighed af læringsaktiviteter, som skal udgøre de relevante tilbud til eleverne. Målet er, at der udvikles læringsaktiviteter, som giver eleverne mulighed for *at vælge forskellige veje til målet* afhængig af deres personlige forudsætninger.

Udbuddet af læringsaktiviteter tager udgangspunkt i uddannelsernes erhvervsfaglige og almene mål; udformningen af læringsaktiviteter kan imidlertid variere, sådan at bestemte mål kan nås på flere forskellige måder. I princippet opstiller læreren gennem udvikling og beskrivelse af læringsaktiviteter uddannelsesrammerne for eleverne.

Administration af elever

Da stamklassen og det fælles skema er borte og erstattet af læringsaktiviteter, der gennemføres individuelt eller i grupper, er Elevplan tænkt som det værktøj, der skal hjælpe med at holde rede på eleverne. Elevgruppen rummer principielt store forskelligheder: eleverne har en individuel uddannelsesplan, de arbejder med forskellige læringsaktiviteter, de er startet på forskellige tidspunkter og deres uddannelse har individuel længde.

Kontaktlæreren

Elevplan er samtidig værktøjet for kontaktlæreren, der fungerer som vejleder for et antal elever og er nøglepersonen i elevernes arbejde med at udarbejde uddannelsesplaner. Kontaktlæreren har ud fra beskrivelserne i Elevplan overblik over alle indgangens læringsaktiviteter og fungerer som vejleder i forbindelse med valg af læringsaktiviteter og tilmeldinger i Elevplan.

Evaluering af elevens arbejde

I forbindelse med evaluering af elevens arbejde i en læringsak-

tivitet skal lærerne samarbejde for at sikre godkendelse eller afvisning af målpinde og evt. delmålpinde, så aktiviteten kan vinkes af i Elevplan.

Skole- og lærerforudsætninger

På de otte besøgte skoler kan man konstatere, at lærernes brug af Elevplan varierer, men med fællestræk hos nogle skoler.

De besøgte skoler har alle på ledelsesplan besluttet at bruge Elevplan. På de fleste skoler er det dernæst lagt ud til ledelsen for den enkelte indgang i samarbejde med lærerne at beslutte, hvordan implementeringsarbejdet med Elevplan foregår.

Lærernes forudsætninger for at bruge Elevplan er forskellige. På nogle skoler er der blevet afholdt egentlige kurser i brugen af Elevplan, på andre har lærerne skullet lære at bruge Elevplan gennem selvstudie med konsulentbistand fra en superbruger. Brugerkompetencen er i nogen grad afhængig af lærernes almindelige it-kompetence og deres erfaringer med at bruge it i det daglige arbejde.

Lærernes adgang til Elevplan er også forskellig fra skole til skole. På nogle skoler har lærerne en skolefinansieret hjemmearbejdsplads med netopkoblet computer, mens lærerne på andre skoler udelukkende har adgang til en netopkoblet computer *på skolen*. Endelig afhænger lærernes brug af Elevplan af de procedurer, som er besluttet for den enkelte indgang.

Læreren som udbyder af læringsaktiviteter

Lærerne er på de fleste skoler organiseret i team. Det er i disse team, diskussionen om undervisningens tilrettelæggelse foregår. Det er ligeledes i teamet, at læringsaktiviteter udvikles og udbydes.

Hvordan læringsaktiviteter udvikles, er forskelligt fra skole til skole og fra indgang til indgang. For nogle indgange er indholdet i udbuddet af læringsaktiviteter domineret af projektbeskrivelser samt fag- og målbeskrivelser, som lærerne har undervist

efter også forud for den seneste reform af erhvervsuddannelserne. Andre steder er der i højere grad nyudviklede læringsaktiviteter, som gennemføres sammen med afprøvede aktiviteter.

Arbejdsprocessen med at beskrive læringsaktiviteterne har været tidkrævende, og flere lærere giver udtryk for, at arbejdet kun har været muligt ved at genbruge og tilrette store dele af allerede beskrevne projekter og fag.

“Der er stor forskel på lærernes syn på værktøjet. De fleste opfatter foreløbig Elevplan som en tidrøver. Men nogle lærere - ofte superbrugerne - ser en masse potentialer, når der efterhånden bliver flere valgmuligheder for eleverne.”

“Lærerne har gennemgående haft en positiv tilgang til brugen af Elevplan. Det betød meget for holdningen til Elevplan, at det gik op for lærerne, at en stor del af afdelingernes allerede beskrevne materialer kunne genbruges i forbindelse med beskrivelse af læringsaktiviteter.”

De forskellige indganges traditioner og praktiske betingelser for at organisere undervisningen på en måde, der giver eleverne reelle valgmuligheder i grundforløbene, giver sig udtryk i indgangens udbud af læringsaktiviteter.

Kontaktlærerens første møde med eleven

På flere skoler har man i forbindelse med hovedindtag, som det også fremgår af det foregående kapitel, besluttet, at eleverne forud for skolestart indkaldes til en personlig samtale med kontaktlæreren.

Det drejer sig om en samtale, der kan variere fra 15 til 60 minutter, hvor kontaktlærerens rolle bliver forklaret, og elevens ønsker og forestillinger om uddannelsen bliver diskuteret. Grundforløbet og Elevplan bliver introduceret. Eleven får sit password til Elevplan, og i dialog mellem elev og lærer udarbejdes en uddannelsesplan, evt. i kladdeform.

“Eleverne får password til programmet og placeres ved tastaturet. Der laves uddannelsesplan, og eleverne tilmelder sig undervisningen. Eleven logger på og laver uddannelsesplanen. Eleven logger derefter af, så læreren kan logge på og godkende planen. Derefter logger eleven igen på og tilmelder sig undervisningen. Der er afsat en time til denne samtale.”

“Her på skolen får eleverne tilsendt et indkaldelsesbrev med brugernavn og password til Elevplan. Der gennemføres en samtale før skolestart, og der udarbejdes den første kladde til en uddannelsesplan. Samtalen drejer sig om målsætninger, merit, grundforløbets længde osv.”

På andre skoler har kontaktlærerne den første samtale med eleverne i forbindelse med skolestart.

“Vi starter grundforløbet i forbindelse med hovedindtagene med en introduktionsuge, hvor eleverne bl.a. får vist, hvordan Elevplan fungerer. Det foregår i et lokale, hvor hver elev sidder ved en pc, og læreren viser funktionerne via en projektor. I samme uge er der også samtaler med kontaktlæreren, og der bliver udarbejdet en uddannelsesplan.”

“Ved Servicefag gennemføres som regel en samtale med eleverne, efter uddannelsen er startet. Ved det løbende optag sker det altid *efter*, ved hovedoptagene når de undertiden at gennemføre samtaler *før*, men som regel sker det efter skolestart. Ved første samtale er det altid læreren, der sidder ved tastaturet.”

“Der gennemføres normalt ikke en personlig samtale med eleven inden uddannelsesstart. I løbet af den første uge i grundforløbet gennemføres en firetimers introduktion til skolens it-system og til Elevplan. Parallelt hermed gennemføres en personlig samtale med eleven. Det sker den første eller anden dag, eleverne er på skolen.”

“I introduktionen til uddannelserne bliver eleverne også intro-

duceret til Elevplan, og sammen med kontaktlærerne udarbejder de den første udgave af uddannelsesplanen.”

Ved løbende indtag eller ved indtag hver femte uge, som er meget udbredt, gennemfører kontaktlæreren en første samtale med eleven umiddelbart efter skolestart.

Kontaktlærerens arbejde med den afklarede og den uafklarede elev

I nogle indgange er en stor andel af eleverne afklarede om deres uddannelsesvalg. Afklarede og målrettede elever betyder, at elevernes valg er ret forudsigelige. Dog sådan, at der er forskel mellem skoler og indgange og antallet af valgmuligheder.

Feks. har vi inden for indgangen Service mødt det synspunkt, at eleverne er relativt afklarede om deres uddannelsesvalg. Vi har mødt det samme inden for indgangen Teknologi og kommunikation. Det gælder både i form af elever, der var afklaret mht. deres ønsker om at gå videre inden for familien Strøm og proces, og i form af elever, der var afklaret i forhold til familien Kreative medieuddannelser.

“Erfaringen er, at eleverne er helt afklarede om, hvad de vil være, og at de ønsker undervisning, som er tilrettelagt målrettet på elektrikeruddannelsen. Det er sjældent, at der kommer elever, som ikke er afklarede i deres uddannelsesvalg.”

Tilsvarende har vi inden for Bygge og anlæg mødt udsagn, om at eleverne er særdeles afklarede, ikke mindst i forhold til tømreruddannelsen.

I indgangen Fra jord til bord har vi derimod mødt udsagn om forekomsten af elevgrupper, der er mindre afklarede i deres uddannelsesvalg.

“60 procent af eleverne er relativt afklarede om, hvad de vil være. De vil typisk planlægge et 20-ugers grundforløb. 40 procent er modsat relativt uafklarede om, hvad de vil være. De vil

ofte planlægge et længere forløb, hvor de stifter bekendtskab med forskellige uddannelser.”

Ved de uafklarede elever er der en løbende dialog mellem kontaktlærer og elev om justering af uddannelsesplan og valg af læringsaktiviteter. Denne dialog fører gradvist til, at eleven bliver afklaret om sin uddannelsesretning.

Der er forskel på lærernes tilgang til den praktiske håndtering af elevernes uddannelsesplanlægning. I nogle tilfælde er det kontaktlæreren, der sidder ved tastaturet og skriver de beslutninger, kontaktlærer og elev kommer frem til. Sådan er det f.eks. i de indledende samtaler om udformning af uddannelsesplan, og når valgene til læringsaktiviteter foregår.

“Det er typisk læreren, som sidder ved tasterne fra starten af. Nogle steder kommer eleverne måske faktisk aldrig til tasterne overhovedet. Begrundelsen fra lærerside er, at aktiviteterne fremstår uoverskuelige for eleverne, idet udbuddet omfatter alle læringsaktiviteter og alle afdelinger.”

Mange steder er undervisningen tilrettelagt, og læringsaktiviteterne udformet på en måde, så valgene er givet for eleverne.

“Lærerne har lavet den didaktiske rækkefølge i fag og undervisning.”

Kontaktlærerens arbejde i forbindelse med elevens valg

I den første samtale mellem kontaktlærer og elev skal der træffes en række valg med hensyn til uddannelsesplanens udformning, og derefter skal der vælges læringsaktiviteter. Som det fremgår af ovenstående, er der forskel på, hvordan man arbejder med uddannelsesplanen i Elevplan. F.eks. spiller kontaktlærernes indstilling til merit ind på uddannelsesplanernes endelige udformning.

“Merit gives på grundlag af dokumenterede eksamener. Sko-

lens politik er klar: eleven har ret til merit. Spørgsmålet om merit er derefter et vejledningsspørgsmål. Problemet er selvfølgelig at kunne sætte eleven til noget andet meningsfuldt, f.eks. valgfag.”

Valg i den forbindelse har betydning for uddannelsens indhold og længde.

En anden type valg foregår i forbindelse med valg af læringsaktiviteter. Her viser skolebesøgene, at kontaktlærerne har en forskellig tilgang til, hvordan eleverne skal træffe valg. Som det fremgår af ovenstående, er der i mange tilfælde nogle naturlige valg, der skal foretages. Hvis eleven vil i én uddannelsesretning, vil lærerne anbefale nogle valg. Er ønsket en anden retning, er anbefalingerne nogle andre. Lærerens anbefalinger fører ofte frem til, at eleven vælger nogle forløb over fem uger, der planlægningsmæssigt passer med undervisningens organisering. I flere tilfælde er antallet af valgmuligheder begrænset.

“Som det er nu, har eleverne ikke så mange valgmuligheder. Sammen med kontaktlæreren bliver man enig om det projekt, der skal vælges. Projektvalget er ikke så vanskeligt i dag. Inden for hver 5-ugers modul kan der vælges mellem et par projekter.”

Udbud – eksempel fra Teknologi og kommunikation

I andre tilfælde er valgmulighederne større. Et eksempel er fra Teknologi og kommunikation, hvor eleverne på en skole får tilbudt fire projektmuligheder inden for elektronisk styring.

Elektrisk styring til ? - hold d3	dato skole
Elektrisk styring til P-husbom - hold d3	dato skole
Elektrisk styring til rensningsanlæg - hold d3	dato skole
Elektrisk styring til ventilationsanlæg - hold d3	dato skole

Eleven kan således vælge mellem at producere fire forskellige produkter, hvor det ene produkt er selvvalgt.

Som et eksempel på en valgmulighed kan vises læringsaktivitet “Elektrisk styring til?”, hvor eleven selv skal beskrive, hvad relæet skal styre.

Grundforløbets modul 3 - Min by

Dit forslag:

Elektrisk styring til?

Du/I skal beskrive og opbygge en relæstyring som er i overensstemmelse med dit/jeres valg.

Anvendte følere ønskes udført af elektroniske komponenter, som du/I finder i relevante leverandørkataloger eller på “nettet”.

Du/I skal udfærdige den dokumentation, som skal medfølge styringen.

Du/I skal montere styringen på en DIN-skinne indsats.

Du opnår begynderkendskab til:

Relæets grundfunktioner.

Du kommer i berøring med ledningsmontage, relevant installationsmateriale, styringssystemer, funktionsdiagrammer, nøgleskemaer, afprøvning, fejlfinding m.m.

Projektet kan for “elektrikeren” anvendes som en del af modul 4-projektet “Mit drømmehus”.

Faglig målbeskrivelse til dette projekt - begynderniveau:

Du kan tegne og læse diagrammer på mindre elektriske og elektroniske kredse og er orienteret om almindelige principper for tegningsforståelse. Du har kendskab til standarder og normer for el-teknisk dokumentation mht. hovedstrømskemaer, enstregs- og flerstregsskemaer, nøgleskemaer.

Du har kendskab til de almindeligste symboler og el-komponenter.

Du kan betjene universal- og digitalinstrumentet, megger samt oscilloskop på simple kredsløb (måle DC/AC-spænding, DC/AC-strøm og DC/AC-modstand).

Du har kendskab til enkle relæstyringer.

Du kan arbejde med service eller produktion af områdets produkter på baggrund af den almene teori og praktik, der knytter sig til service og produktion.

Du kan under vejledning fejlrette og justere på apparaters mekaniske og elektriske dele og funktioner på grundlag af dokumentation, kontrol og fejlfinding i overensstemmelse med forskrifter og gældende sikkerheds- og miljøbestemmelser.

Du har kendskab til gældende principper og anvendelsesområder for digitale, elektriske og pneumatiske styrings- og reguleringsystemer (for maskiner og anlæg).

Du har kendskab til el-tekniske og automatiske styringsprocesser i industriel produktion, så du kan udføre enkle praktiske arbejdsopgaver inden for betjening og overvågning af maskiner og anlæg.

Du kan under vejledning medvirke ved identificering og lokalisering af enkle fejl på digitale, elektriske og pneumatiske styrings- og reguleringsystemer. Herunder anvende diagrammer ved fejlretning.

Har du/I behov for assistance, vil der under normale omstændigheder altid være en underviser til rådighed i de planlagte undervisningstimer/projektstimer.

Afdeling

Grundforløb

Varighed

Fem uger.

Udbud af læringsaktiviteter i indgangen

Fra jord til bord

I en anden indgang, Fra jord til bord, kan lærerne f.eks. tilbyde følgende valgmuligheder:

- Aktivitetscafé
- Torvemarked
- Pift og pynt
- Kend dit håndværk
- Engelsk pas.

Den første læringsaktivitet beskrives som vist i tekstboksen.

Aktivitetscafé (Blok 4)

Startdato: 17-11

Slutdato: 19-12

Udbudsperiode

2. halvår 200X

Udbudsgruppe

Blok 4

Undervisningssted

Aabenraa

Tilmeldingsstatus

Lukket for tilmelding

Startdato, tilmelding: 22-10

Slutdato, tilmelding: 19-12

Elevrettet beskrivelse

Beskrivelse:

I disse fem uger har du mulighed for at afprøve, om en levnedsmiddeluddannelse er noget for dig.

Du vil komme til at arbejde praktisk med at holde vores egen café åben fire dage om ugen.

Derudover vil der være aktiviteter med at servicere institutioner i lokalområdet, ligesom du vil komme til at arbejde med "mad ud af huset".

Områdefag:

I alle fem uger modtager du undervisning i fagene:

Produktionsteknik, varekendskab og salg, gæste- og kundebetjening.

Emner:

Planlægning, markedsføring, skilteskrivning, menukort og salgsarbejde.

Tilbudsfag:

I dette projekt er der ingen tilbudsfag.

Afdeling

Fra jord til bord

Varighed

Fem uger.

I forbindelse med elevens valg kan læreren have rollen som sparringspartner, hvor en række muligheder lægges frem, og eleven har reelle valgmuligheder. Læreren kan imidlertid også være den autoritet, der anbefaler en række specifikke valg. Ofte er rollerne knyttet sammen og veksler afhængig af bl.a. elevens situation. Læreren kan vurdere, at eleven selv kan påtage sig rollen som medplanlægger i forbindelse med et uddannelsesforløbs tilrettelæggelse. Modsat kan læreren vurdere, at lærerens faglighed og vejledning er en nødvendighed, for at eleven kan træffe de rette valg. I nogle tilfælde består valgene i at vælge et projekt og en række grundfag, der er tilrettelagt i samme periode, og som kan passes sammen tidsmæssigt med projektarbejdet.

Temaer til diskussion

Når Elevplan ses i et lærerperspektiv, tegner der sig et billede af stor variation og mangfoldighed. Den praktiske anvendelse af Elevplan varierer ganske meget. Variationerne kan primært føres tilbage til skolernes og lærernes hhv. afdelingernes forskellige tilgange til centrale forhold i forbindelse med den seneste reform af erhvervsuddannelserne. Både mellem skolerne og mellem uddannelser på den enkelte skole er der forskelle i opfattelsen af, hvordan Elevplan introduceres for lærerne, og hvordan man mest hensigtsmæssigt tilrettelægger udbuddet og planlægningen af uddannelser og undervisning. Til diskussion står temaer som

- om Elevplan og tankerne bag introduceres for lærerne gennem kurser/uddannelse, eller om programmet tilegnes gennem selvstudier?
- om læringsaktiviteter udvikles specielt i lyset af principperne bag erhvervsuddannelsesreform 2000, eller om det aktuelle udbud er en stort set uændret videreførelse af tidligere undervisning?
- om der gennemføres samtaler med eleverne før uddannelsesstart, eller om det først sker efter uddannelsesstart?
- om formålet med sådanne samtaler er at sortere elever efter uddannelsesvalg, eller om formålet er at tilrettelægge varierede og individuelle grundforløb inden for pågældende indgang?

- om karakteren og betydningen af de valgmuligheder, som knytter sig til et godt udbud: er der tale om valg mellem forskellige elevprodukter – eller drejer valg sig også om f.eks. læringsformer, om graden af lærerstøtte og om svarhedsgrader?

HEJ, MOR!
HAR EN TILBUDSLÆRER
NOGET MED
UDSALG AT GØRE?!

Elevplan i et ledelsesperspektiv

Vi har tidligere skrevet, at skolerne i forbindelse med Elevplan arbejder med forskellige implementeringsstrategier. Fælles er, at alle de besøgte skoler har valgt at benytte Elevplan. Det er også karakteristisk, at flere af de besøgte skoler har deltaget i kravspecifikation og udvikling vedrørende Elevplan, og at der på alle de besøgte skoler er lærere, der har indgående indsigt i værktøjet. Endelig fremstår det som et fællestræk for skolerne anvendelse, at lærerne primært opfatter Elevplan som et nyttigt program i henseende til deres behov for at administrere undervisning, der gør brug af løbende elevoptag. Pædagogiske og didaktiske overvejelser er ikke dominerende i beskrivelsen af erfaringerne med at bruge Elevplan.

Centrale eller decentrale beslutninger

Skolerne har på centralt ledelsesniveau truffet beslutningen, at Elevplan skal benyttes. På de fleste skoler har man besluttet, at det er op til de enkelte indgange, hvordan den konkrete implementering skal foregå. Nogle skoler har valgt først at implementere værktøjet i grundforløbene, og efterhånden som erfaringerne bliver opsamlet derfra så at indføre det i hovedforløbene. På nogle skoler har enkelte indgange implementeret Elevplan i både grundforløb og hovedforløb. På en skole var planen, at man i perioden fra 2002 til 2005 skulle implementere Elevplan i hovedforløbene. Det nås ikke, kan man se allerede i dag. Status er, at man generelt er kommet længst i grundforløbene, og at man kun få steder er kommet i gang i hovedforløbene.

På flere skoler er der i lærergrupper, som er tilknyttet hovedforløbene, tvivl om, hvad gevinsten ved at benytte Elevplan er. Lærerne kan ikke se forskel på den måde, undervisningen bliver tilrettelagt på nu og før erhvervsuddannelsesreform 2000. En enkelt af de besøgte skoler har implementeret værktøjet på hele skolen – både i grund- og hovedforløb. Denne skole har arbej-

det ud fra centralt fastsatte tidsterminer, der er blevet overholdt af skolernes afdelinger – især efter at man traf beslutning om, at oprettelse af hold og udfyldning af karakterlister *kun* kan ske i Elevplan og ikke i de tidligere anvendte EASY-moduler.

Koordineret igangsætning i grund- og hovedforløb

På samme skole har man udpeget en “Elevplan koordinationsgruppe”. Ansvarlig for gruppens arbejde er en afdelingsleder med Elevplan som særligt arbejdsområde. I gruppen deltager desuden

- lederen af elevadministrationen
- it-chefen
- en repræsentant for superbrugerne.

Koordinationsgruppen har udarbejdet planen for implementering af Elevplan. Denne plan opfordrede først skolens afdelinger til at gå i gang med at lægge beskrivelser af undervisningen ind i Elevplan. Da denne opfordring ikke bar den ønskede frugt, meldte koordinationsgruppen ud, at fra og med bestemte datoer ville det ikke længere være muligt at oprette hold i EASY A. Al oprettelse af hold og al karaktergivning skulle derefter ske i Elevplan – i grundforløbet med virkning fra 1. januar 2002, i hovedforløbene med virkning fra 1. august 2002. Status er herefter, at samtlige skolens læringsaktiviteter er beskrevet i Elevplan, og at alle afdelinger således bruger programmet.

På flere skoler ser man Elevplans forbindelse til EASY som meget vigtig. Nogle lærere opfatter i den forbindelse arbejdet med Elevplan som administrativt arbejde, der er blevet lagt oven i deres almindelige arbejde som lærere.

På de skoler, der har været med i udviklings- og specifikationsarbejdet i forbindelse med Elevplan, er det ledelsens vurdering, at der er udviklet et værktøj, der opfylder de krav, der blev stillet ved udviklingsarbejdets start. Det er flere skolers vurdering, at der nu er behov for, at arbejdet med at implementere refor-

mens forskellige bestemmelser og intentioner fortsættes, og at brugen af Elevplan bliver udviklet i samme tempo, som dette implementeringsarbejde gennemføres.

Da de fleste skoler har en principbeslutning om, at Elevplan skal benyttes på hele skolen, er tempoet for indførelse af systemet helt afhængigt af ledelsens opbakning til projektet. Derfor udtrykker flere ledelsesrepræsentanter nu, at der er behov for, at der centralt på skolerne igen træffes nogle beslutninger om den videre implementering af Elevplan. Der skal bl.a. udarbejdes tidsplaner, hvis der skal komme mere skub i brugen på de områder, hvor Elevplan er indført, og hvis skolerne skal videre med implementeringen i hovedforløbene. Udviklingen i dag er for ujævn, og nogle indgange prioriterer ikke brugen.

De praktiske rammer og muligheder spiller en stor rolle ved bestræbelser på at ændre undervisningens organisering i retning af at vægte personlige uddannelsesplaner for eleverne. Derfor vælger man ofte på skolerne at lægge beslutninger om konkrete ændringer af undervisningen ud til den enkelte indgang. Denne decentrale beslutningsstruktur har som konsekvens, at der opstår meget forskellig adfærd, når man indfører et pædagogisk planlægningsværktøj som Elevplan. Det giver sig udslag i, at de enkelte indgange finder *deres* måde til at introducere værktøjet for eleverne, til at beskrive læringsaktiviteter, til at anvende værktøjet som kontaktlærere osv. I nogle tilfælde kan der være store forskelligheder inden for den enkelte indgang og inden for den enkelte familie. Som det fremgår af det forrige kapitel har lærerne i mange tilfælde genbrugt tidligere udviklede undervisningsprojekter som læringsaktiviteter. I andre tilfælde er der tale om nyudviklede læringsaktiviteter. Nogle gange er oplysningerne i beskrivelserne særdeles summariske, andre gange er de rimeligt udfoldede.

På nogle skoler og i nogle indgange har eleverne meget få valgmuligheder. Andre steder er valgmulighederne flere. På nogle skoler og i nogle indgange er undervisningen tilrettelagt, så

Elevplan af eleverne primært benyttes til at tilmelde sig læringsaktiviteter, der er aftalt med kontaktlæreren. I andre indgange kan eleven have en række reelle valgmuligheder.

Tilgængelighed og uddannelse

Beslutningen om at benytte Elevplan har i forskelligt omfang og i forskellig form medført efteruddannelse af lærerne, for at de skulle opnå tilstrækkelig indsigt i brugen af værktøjet.

På mange skoler er der blevet uddannet spydspidser i forbindelse med implementering af Elevplan. Disse spydspidser har stået for undervisningen af kollegaerne og har været konsulenter for indgangenes brug af Elevplan. På nogle skoler har der været afsat ekstra ressourcer til afdelinger, hvor it-kompetencen som udgangspunkt var lav. På en skole har man besluttet at prioritere en tværgående indsats med en heltidskonsulent for Elevplan. Uanset strategi kan det konstateres, at Elevplan anvendes meget forskelligt i forskellige afdelinger og indgange. Det spiller alle steder ind, hvordan lærergrupperne stiller sig til forandringerne, og hvilke forudsætninger lærerne har, hvad angår it-kompetence, faglig baggrund, indstilling til den seneste reform af erhvervsuddannelserne m.m.

Da Elevplan er webbaseret kan det principielt benyttes fra elevs og lærers hjemmearbejdsplads. Med hensyn til lærernes adgang til netopkoblede computere har skolerne valgt forskellige strategier. På nogle skoler har man haft den politik, at alle lærere skal have en netopkoblet hjemmearbejdsplads. Ud fra den betragtning, at hvis Elevplan skal fungere, er to ting afgørende:

- Tilgængelighed
- It-kompetence.

På andre skoler har lærerne alene netadgang fra arbejdspladser på skolen.

Tilretningsarbejde

Skolerne betoner, at det er vigtigt, man viderefører det tilretningsarbejde, der pågår på basis af skolernes erfaringer med at bruge Elevplan. Det har stor betydning, at lærerne og skolerne kan konstatere, at de forslag til rettelser og forbedringer, der kommer fra skolerne, fører til et forbedret software, der kan lette arbejdet i hverdagen. En uddannelsesleder formulerer det sådan, at brugen af Elevplan først er på plads, når lærerne har den opfattelse, at det er et *nødvendigt* didaktisk og pædagogisk værktøj, *der letter det daglige arbejde*.

Opsamling

Ledelsesrepræsentanterne fra de interviewede skoler giver alle udtryk for, at skolerne på ledelsesniveau har truffet en beslutning om, at Elevplan skal benyttes. Mange af skolerne har deltaget i udviklingsarbejdet bag Elevplan, og skolernes repræsentanter i udviklingsarbejdet har derfor stort detailkendskab til programmet.

Det er karakteristisk, at Elevplan først er indført i grundforløbene, og kun få steder er implementeret i hovedforløbene. På de fleste skoler er ansvaret for implementeringen lagt ud til de enkelte indgange.

Skolernes ledelse har valgt forskellige strategier for at understøtte brugen af Elevplan. Nogle steder har man lagt vægt på, at lærerne skal kunne arbejde med Elevplan både på skolen og på hjemmearbejdspladser. Alle skoler har iværksat efteruddannelsesaktiviteter, ofte i form af uddannelse af et antal spydspidser eller superbrugere på de enkelte indgange. De har derefter skullet undervise kollegaerne. Nogle steder har man etableret en tværgående konsulenttjeneste, der har haft til opgave at undervise lærerne samt at være konsulent i forbindelse med implementeringsarbejdet. Uanset de valgte strategier er billedet, at der mellem afdelingerne på de enkelte skoler og mellem skolerne er stor forskellighed i måden, hvorpå værktøjet anvendes. Fælles er dog, at man ser programmet i et administrativt perspektiv snarere end i et pædagogisk-didaktisk.

Flere steder har man konstateret, at hastigheden hvormed Elevplan bliver indført, afhænger meget af, hvordan lederne for de forskellige indgange prioriterer implementeringsarbejdet. Der er på mange skoler en opfattelse af, at der er behov for, at skolens strategiske ledelse udarbejder nye centrale mål og tidsplaner for den videre implementering.

Elevplan i et arbejdsgiverperspektiv

Der er gennemført samtaler med to arbejdsgivere fra henholdsvis en mindre og en stor virksomhed. I dette kapitel skitseres og perspektiveres deres tilgang til brugen af Elevplan.

Samtalerne var organiseret sådan, at første del omhandlede virksomhedernes arbejde med elevers uddannelse i dag. Anden del omhandlede den rolle, Elevplan kan spille i fremtiden.

Den mindre virksomhed før Elevplan

I den mindre virksomhed, der arbejder med jern og metal, har man to elever ansat. To opfattes som et passende antal i forhold til virksomhedens størrelse med ca. 18 medarbejdere, hvor de ti er maskinarbejdere.

Ejeren af virksomheden er meget aktiv i uddannelsesspørgsmål. Han sidder i det lokale uddannelsesudvalg og er med i bestyrelsen på den lokale tekniske skole.

Ofte rekrutteres eleverne blandt de folkeskoleelever, der har været i praktik i virksomheden. Virksomheden har let ved at rekruttere elever.

Der udarbejdes ikke nogen egentlig uddannelsesplan i praktikperioden, men eleverne får hele tiden nogle produktionsrelevante opgaver, som de kan klare. Efterhånden bliver opgaverne mere komplicerede.

Virksomheden har indgået en aftale med nabovirksomheden, som er en smedevirksomhed, om at der i praktikperioden foregår en elevudveksling. Smedeeleverne fra nabovirksomheden får i 14 dage lov til at snuse til industriteknikerarbejde, og omvendt får industriteknikereleverne lov til på nabovirksomheden i 14 dage at prøve lidt smedearbejde. Den lokale tekniske skole synes, det er en fin idé, når virksomhederne kan ord-

ne det indbyrdes. I nabovirksomheden, hvor der er 80 medarbejdere, udarbejdes der en uddannelsesplan for smedeeleverne, så det er planlagt, hvor lang tid de skal arbejde med de forskellige funktioner i virksomheden.

I den besøgte virksomhed opstilles der ikke egentlige mål for eleven i praktikperioden. Erfaringen siger, at når eleverne har lavet de ting, elever i virksomheden plejer at lave, og når de kan udføre dem tilfredsstillende, så har de opnået den nødvendige kompetence. Både indehaver og værktørfører taler med eleverne hver dag og har rimelig styr på, hvordan det går.

Indehaveren har en aftale med teknisk skole om, at elever fra hans virksomhed skal have ekstra fokus på slibning, når de er på skoleophold, da denne proces ikke forekommer i virksomheden. Det er en generel aftale, som ikke diskuteres med skolen i forbindelse med den enkelte elev. Men den enkelte elev bliver selvfølgelig gjort opmærksom på, at der skal arbejdes med slibning under skoleopholdet.

Inden skoleophold modtager eleven en meddelelse fra skolen om, at der skal vælges valgfag, inden skoleopholdet starter. Der er i virksomheden tradition for, at indehaveren og eleven taler om valgmulighederne, inden valglisten indsendes til skolen.

Efter skoleophold taler indehaveren og/eller værktørføreren med eleven om, hvordan det er gået på skolen. Indehaveren er med ved afslutning af sidste skoleophold. Det er ca. 50 procent af mestrene. I den forbindelse ses på de opgaver, eleven har lavet, og der bliver talt med lærerne om, hvordan skoleperioden er gået.

Samtaler i praktikperioden mellem indehaver/værktørfører og elever bliver ikke dokumenteret, og det er i det hele taget sjældent eller rettere ikke forekommende, at der laves skriftlige referater fra samtaler.

Der er under skoleopholdet ikke kommunikation mellem virk-

somhed og elev. Der foregår heller ikke kommunikation mellem virksomhed og skole om skolens udbud af læringsaktiviteter.

Den store virksomhed før Elevplan

Den besøgte virksomhed har elever inden for en lang række uddannelser: Plastmager, Automatik- og proces, Elektriker, Smed og Kontoruddannelsen. Den interviewede produktionsleder er ansvarlig for virksomhedens plastmagerelever. Virksomheden har i alt 18 plastmagerelever, idet man som regel ansætter tre nye elever hvert halve år.

Virksomheden samarbejder med én teknisk skole om uddannelse af unge plastmagerelever og med ét amu-center om voksenlærlinge.

Rekrutteringen af nye elever foregår primært gennem et annonceret tredages forløb, hvor forskellige aktiviteter (information, lege, projektarbejde, problemløsning, samtale) er med til at klargøre for virksomheden og for deltagerne, om det er en god idé at blive elev i virksomheden. Virksomheden har særdeles let ved at rekruttere elever og har i øvrigt løbende et større antal folkeskoleelever i praktik.

Når et nyt hold elever starter i virksomheden, arrangeres der et 14-dages fælles forløb for alle elever, på tværs af uddannelser og afdelinger i virksomheden. Derved lærer eleverne hinanden at kende, de kommer rundt i alle afdelinger og får en fornemmelse af hinandens uddannelser. Kontorelever får en fornemmelse af, hvad en plastmager laver og omvendt.

For elever inden for plastområdet udarbejdes der for et halvt år en uddannelsesplan for den enkelte elev. Planen foreligger som et Excel-regneark, der viser det forløb, eleven skal igennem i de enkelte afdelinger samt en forventet tidsplan. Hver fase i planen er defineret ved en kombination af maskiner, støbeforme og arbejdsopgaver, der har stigende kompleksitet.

For virksomhedens teknikere skelnes mellem fire niveauer for læringsdybde, som dokumenteres løbende:

1. Hørt om
2. Prøvet
3. Behersker
4. Er i stand til at instruere andre.

Samme dokumentationsform er ikke i brug for virksomhedens elever, men det er en ambition, at man f.eks. gennem brug af Elevplan får mulighed for at arbejde med en tilsvarende form for dokumentation af elevernes uddannelse i virksomheden.

Hver enkelt elev er tilknyttet en uddannet plastmager, som er praktikansvarlig, og som følger den enkelte. I uddannelsesplanen indgår, at eleverne i perioder arbejder i en særskilt uddannelses-/øvelsesafdeling, hvor der trænes specifikke virksomhedsprocedurer, kvalitetskrav og standarder inden for plastrarbejdet.

Den praktikansvarlige følger den enkelte elev så tæt, at praktikperioden har karakter af sidemandoplæring. Den praktikansvarlige har derfor en meget indgående viden om den enkelte elev og et godt grundlag for at bedømme, om eleven kan udføre arbejdet tilfredsstillende. Hvis det ikke er tilfældet, justeres uddannelsesplanen, og et modul kan blive forlænget. Det er den generelle erfaring, at nogle elever er hurtige til at klare forskellige opgaver, mens andre behøver mere tid. Der blev under interviewet ikke givet udtryk for, at der i sidste ende er stor variation i varigheden af elevernes uddannelsesforløb i virksomheden.

Forud for skoleophold er der en samtale mellem den enkelte elev og den praktikansvarlige. Det er op til eleven at vælge læringsaktiviteter og valgfag. Det blander virksomheden sig ikke i. Virksomheden har en god kontakt til skolen, og eleverne fra virksomheden udgør løbende en stor andel af skolens plastmagerelever. De praktikansvarlige besøger skolen jævnligt,

i gennemsnit hvert halve år. Under disse besøg tales der med lærerne, og hvis virksomheden har ønsker eller krav til skolen, formuleres de ofte under disse besøg. Virksomheden tager imidlertid ikke stilling til de enkelte læringsaktiviteter i skolens udbud. Det er virksomhedens opfattelse, at der er et godt samarbejde med skolen.

Efter et skoleophold gennemfører den praktikansvarlige igen en samtale med eleven. Samtalen har til formål at informere om og i fællesskab at vurdere planen for det næste halve år i virksomheden.

Der er ikke tradition for, at samtaler mellem praktikansvarlig og elever bliver dokumenteret. Dokumentation for uddannelsesforløbet foreligger alene i form af det tidligere omtalte Excel-regneark. Her kan den praktikansvarlige og den enkelte elev se uddannelsesforløbet i virksomheden. Planlægningen kan ændres efter behov, såfremt der træffes beslutninger derom i samtaler mellem den praktikansvarlige og eleven.

Der foregår kun i begrænset omfang kommunikation mellem den praktikansvarlige og eleven under skoleophold. Det sker dog, at elever ringer og stiller spørgsmål om procedurer og normer i virksomheden i relation til undervisningen på skolen.

Den mindre virksomheds forventninger til Elevplan

Hvis Elevplan skal finde udbredelse i mindre virksomheder, skal brugerfladen være let tilgængelig, så også mestre og sven-
de, der ikke er it-vante, kan hente relevant information.

Det er vigtigt, at det er skolen, der tager initiativet i forhold til Elevplan. Det betyder, at skolen skal bruge Elevplan selv – både i grundforløb og i hovedforløb, hvor kommunikation mellem skole og arbejdsgiver typisk vil forekomme.

Når skolerne kommunikerer med virksomhederne via Elev-

plan, skal det være med information, som virksomhedslederne umiddelbart finder relevant.

Det er vigtigt, at det er skolen, der lægger op til, at virksomhederne kan følge med i f.eks. elevens “Mine projekter”. Det skal indarbejdes af skolen, så lærerne gør elever og mestre opmærksom på de muligheder, der ligger i brugen af Elevplan, såvel under som efter skoleopholdet.

Indehaveren af den mindre virksomhed ser en mulighed for, at der f.eks. kommunikeres om elevfravær i forbindelse med sygdom eller andet under skoleopholdet. Der kan evt. gå en mail til den uddannelsesansvarlige i virksomheden med et link til de relevante opslag i Elevplan. Der kan også være faglige spørgsmål, eller der kan være ændringer af uddannelsesplanen, fordi eleven går hurtigere eller langsommere frem end forventet.

Efter et skoleophold kan Elevplan evt. bruges til en opfølgningssamtale med eleven med udgangspunkt i uddannelsesbogen, scorekort og “Mine projekter”.

Der er ikke forventninger til, at Elevplan også skal fungere som et værktøj til brug ved elevsamtalerne. Der er ikke mange små virksomheder, der udarbejder egentlig dokumentation for aftaler, målbeskrivelser og beslutninger – heller ikke hvis der foreligger et edb-værktøj. Men måske kan man blive inspireret af gode eksempler fra de større virksomheder.

Den store virksomheds forventninger til Elevplan

Den uddannelsesansvarlige fra den store virksomhed ser for sig, at Elevplan på sigt bliver en webbaseret CV-database, der giver mulighed for, at alle elever og ansatte altid har en opdateret og dokumenteret beskrivelse af kompetencer og kvalifikationer. Elevens CV bliver opbygget under uddannelsen, og efter uddannelsen kan Elevplan opdateres, hver gang medarbejderen har opnået nye kompetencer og kvalifikationer gennem kursusaktiviteter eller andre relevante aktiviteter.

Perspektivet er endvidere, at virksomheden får adgang til at beskrive og dokumentere uddannelsesforløbet i praktikdelen som læringsaktiviteter i Elevplan, så der er en ensartet, sammenhængende og samlet beskrivelsesform for uddannelsen i både skole- og praktikdelen. På den måde kan der udarbejdes én uddannelsesplan, hvor elever, praktikansvarlige og lærere kan se hele elevens uddannelse beskrevet.

Som det er i dag, har eleven en uddannelsesplan, der ligger beskrevet i Elevplan. Når eleven er på skole, er skoleopholdet detaljeret beskrevet i Elevplan, mens praktikopholdet er et rødt felt.

Når eleven er i praktikvirksomheden, er elevens uddannelsesplan et Excel-regneark, hvor de enkelte moduler er beskrevet med datoer m.m., mens skoleopholdet er et rødt felt.

Virksomheden ønsker, at Elevplan på sigt bliver et værktøj, der kan håndtere begge elementer.

Ved at bruge læringsaktiviteter som beskrivelsesform også for praktikopholdets enkeltforløb, vil der være en ensartet måde at beskrive mål og delmål på.

Også scorekortet er et værktøj, der kan bruges i praktikdelen. Til aktiviteterne i virksomheden kan knyttes et antal målpinde, som eleven skal opnå for at komme videre til næste modul/læringsaktivitet. Elevplan kan således blive et værktøj, der bruges af virksomheden til planlægning af praktikforløbet i form af læringsaktiviteter, målpinde, datoer osv. – akkurat på samme måde, som værktøjet i dag bruges af skolen til planlægning af skoleopholdet.

I forbindelse med en overgangsfase, hvor virksomheden skal overgå til at beskrive praktikdelen med læringsaktiviteter, vil der være basis for et tæt samarbejde med skolen med henblik på at finde fælles formuleringsmåder i beskrivelse af læringsaktiviteter. Et sådan samarbejde kan have en positiv effekt begge steder.

På kort sigt vil det imidlertid dreje sig om, at virksomheden gør brug af informationer om skoleopholdet i sit samarbejde med eleven. Når eleven kommer tilbage fra skoleopholdet vil det f.eks. være oplagt at se på scorekort og "Mine projekter" i forbindelse med den uddannelsesansvarliges samtale med eleven.

Ligesom i den mindre virksomhed er der ikke tradition for skriftlighed i forbindelse med elevsamtalerne. Meldingen er derfor, at hvis Elevplan skal bruges til dokumentation af sådanne samtaler, skal der være tale om meget simple værktøjer.

Opsamling

Den mindre virksomhed tilrettelægger typisk praktikperioden ud fra tradition og erfaring og uden større skriftlig dokumentation i form af en uddannelsesplan. Eleven indgår i den daglige produktion og er underlagt det samme arbejds- og tidspres som de øvrige ansatte i virksomheden.² Arbejdet tilrettelægges, så elevens arbejde gradvis får en større og større sværhedsgrad. Der lægges vægt på, at eleven arbejder med både rutinemæssige opgaver og med opgaver, hvor der skal findes selvstændige løsninger. Arbejdsopgaverne udføres i tæt samarbejde med svendene og værkføreren, som derfor nøje ved, hvordan eleven udvikler sig fagligt.

Den mindre virksomhed ser primært tilbuddet om at benytte Elevplan som en mulighed for at blive bedre informeret fra skolen. Primært for at forbedre dialogen mellem virksomhedens uddannelsesansvarlige og eleven f.eks. efter et skoleophold. Ved at have mulighed for at se elevens arbejde i Elevplan kan opfølgningssamtalen tage udgangspunkt i noget mere konkret. Der er ingen ønsker om større skriftlighed fra virksomhedens side. Det kan godt være, at de større virksomheder af

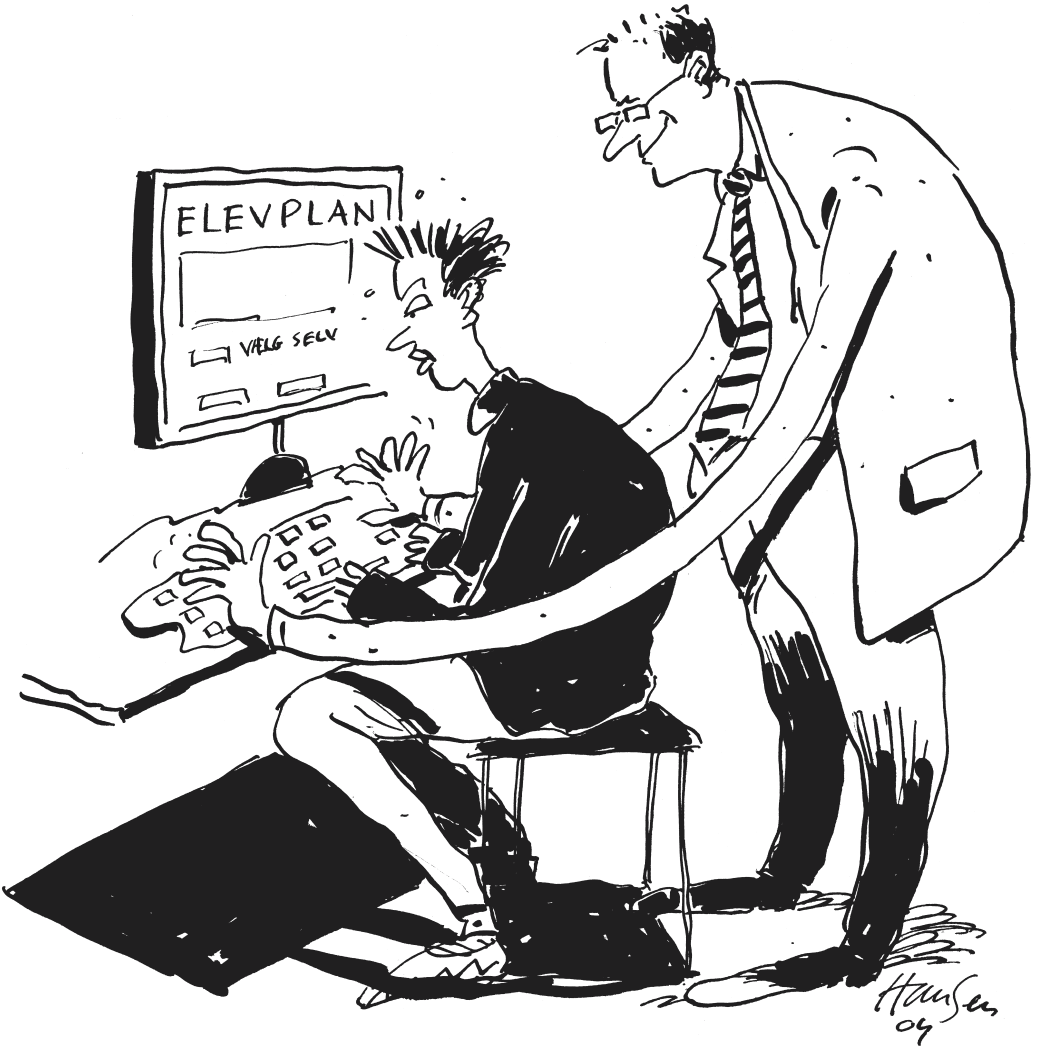
---

2) Virksomheden oplever, at det ofte er en meget anderledes situation under skoleopholdene. Eleverne kommer ofte tilbage fra skoleophold og klager over den enorme spildtid. Det undrer virksomhedslederne, at undervisningen ikke kan organiseres, så eleverne har relevante aktiviteter i 37 timer om ugen.

nødvendighed skal dokumentere den enkelte elevs situation, men det er der efter virksomhedslederens mening ikke behov for i den mindre virksomhed.

I den store virksomhed er der udarbejdet en uddannelsesplan i form af beskrivelse af de arbejdsfunktioner, eleven skal igennem samt en tidsplan for forløbet. Virksomheden ser Elevplan som en mulighed for at få et værktøj, der kan harmonisere aktivitetsbeskrivelserne både i en elevs praktik og i skoleperioder. Ved at bruge Elevplans begreber om læringsaktiviteter, mål- og delmål mv. kan man forbedre beskrivelse og løbende dokumentation af uddannelsesforløbet i virksomheden og samtidig skabe sammenhæng i beskrivelserne mellem praktik og skole.

Heller ikke den store virksomhed ser noget behov for mere daglig dialog og skriftlighed mellem skole og virksomhed. Ligesom i den mindre virksomhed er der en tæt forbindelse mellem eleven og den praktikansvarlige i virksomheden.

Afslutning og perspektivering

Elevplan set under forskellige synsvinkler

I de foregående kapitler er beskrevet, hvordan en række erhvervsskoler har introduceret og gør brug af Elevplan, samt hvilke behov der er for at udvikle denne anvendelse.

Disse konklusioner og overvejelser bygger på samtaler og iagttagelser fra otte skolebesøg og besøg i to virksomheder.

Iagttagelserne har vi, som det fremgår, samlet under fire forskellige synsvinkler. Vi har opsamlet elevers erfaringer med at bruge Elevplan, ligesom vi har opsamlet læreres erfaringer med at bruge Elevplan. Vi har desuden drøftet Elevplan med ledelsen, idet vi her har set Elevplan i et strategisk ledelsesperspektiv. Endelig har vi med udgangspunkt i besøg i to virksomheder beskrevet henholdsvis en stor og en mindre virksomheds tilgang til uddannelsesplanlægning og deres forventninger til Elevplan.

I dette kapitel opsummerer og konkluderer vi beskrivelserne. Vi diskuterer og perspektiverer erfaringerne med Elevplan og formulerer publikationens anbefalinger.

Karakteristisk for anvendelsen af Elevplan Værktøj til administration

Elevplan bruges først og fremmest som et værktøj, der inden for administration og formidling gør det muligt at løse opgaver, som traditionelt har været løst af skolernes administration: skriftlig information om indhold af og tidspunkter for undervisningen, administration af tilmelding til undervisning, administration af elevdata herunder registrering af afsluttet undervisning, karakterer mv. De pædagogiske og didaktiske potentialer, Elevplan rummer i forhold til at realisere højere grad af individualitet og fleksibilitet i elevernes uddannelsesforløb,

samt øget refleksion over læringsforløbene, er kun i begrænset omfang realiseret i anvendelsen på skolerne.

Behov for nye beslutninger

Baggrunden for det forhold er blandt andet, at implementeringen af Elevplan typisk foregår decentralt. Beslutningen om at bruge Elevplan er truffet på centralt ledelsesniveau, men det er på indgangsniveau, at implementeringsbeslutningerne tages. Den konkrete anvendelse af Elevplan træffes der beslutning om lokalt i samspillet mellem lokale uddannelsesledere og involverede fag- og kontaktlærere. Implementeringsprocessen på skolerne er kommet til et punkt, hvor der nu er behov for på skoleniveau at diskutere og beslutte sig for, *hvordan* Elevplan skal anvendes. Der er brug for en diskussion, der lægger op til, at anvendelsen af Elevplan skal bindes op på strategiske målsætninger og på skolernes værdigrundlag. Som et led i det arbejde skal der udarbejdes planer for implementering af Elevplan i hovedforløbene. Der er behov for nogle praktiske incitamenter over for lærerne i hovedforløbene til at anvende Elevplan. Mange af lærerne i hovedforløbene finder, at undervisningen i stor udstrækning er organiseret, som den plejer at være, og tilsyneladende kører upåvirket af den seneste reform af erhvervsuddannelserne. I en sådan undervisning er der ikke noget synligt behov for at anvende Elevplan.

Procedurene for anvendelse af Elevplan er i høj grad bundet op på praktiske hensyn og tilpasset den enkelte afdelings traditioner for at tilrettelægge og beskrive undervisningen. Anvendelsen varierer derfor fra afdeling til afdeling afhængig af den lokale uddannelsesleders og de lokale lærergruppers holdning til Elevplan og principperne bag erhvervsuddannelsesreform 2000.

Skolerne har taget Elevplan i anvendelse, primært i grundforløbene, og er kommet til et trin i implementeringsarbejdet, hvor der er behov for på centralt niveau at styrke de pædagogiske og didaktiske overvejelser i skolernes anvendelse af Elevplan.

Barrierer for anvendelse af Elevplan

Der er forskellige barrierer for en pædagogisk set mere optimal anvendelse af Elevplan. En optimal anvendelse af Elevplan forudsætter en organisering af undervisningen, der giver høj prioritet til

- individuelle og fleksible valg i forbindelse med elevernes uddannelsesplanlægning
- dialogen mellem elev og kontaktlærer om uddannelsesprocessen
- elevens refleksion og metarefleksion i forbindelse med undervisningsforløbet.

Den korteste vej til målet

I forhold til ovennævnte prioriteringer fremstår det som en barriere for en optimal anvendelse af Elevplan, at mange kontaktlærere ikke mener at erfare individuelle uddannelsesønsker hos eleverne. I en række grundforløb gælder tværtimod, at lærerne vurderer, at eleverne er uhyre afklarede om deres uddannelsesvalg, og at elevernes forventning/krav til lærerne er, at de viser den kortest mulige vej fra start til slut. Det betyder, at grundforløbene i nogle indgange reelt betragtes som første del af en klart defineret uddannelse. Det gælder f.eks. grundforløb inden for Bygge og anlæg på nogle skoler, at de fungerer som rene tømreruddannelser, ligesom det gælder for grundforløb inden for Teknologi og kommunikation, at de på nogle skoler fungerer som rene elektrikeruddannelser. Grundforløbene er her organiseret sådan, at hvis en elev ikke meget hurtigt afklares om, eller på forhånd allerede er afklaret om, at han skal være tømrer henholdsvis elektriker, så visiteres han videre til en anden skole.

Der er på skolerne behov for diskussioner af, hvilke holdningsmæssige forudsætninger hos såvel lærere som elever, der skal være opfyldt for en optimal anvendelse – ikke blot af Elevplan, men af erhvervsuddannelsernes muligheder for fleksibilitet og individualitet i et videre perspektiv. Der skal til stadighed arbejdes med de holdninger til rollefordelingen, som definerer

eleven som ansvarlig for sin tilrettelæggelse af uddannelsesvejen, og læreren som ansvarlig for en vejledning, der tager udgangspunkt i elevens individuelle forudsætninger og mål.

Reelle valgmuligheder?

I flere indgange fremstår eleverne som en relativ ensartet gruppe, der ønsker at få vist den korteste rute til det definerede mål med færrest mulige anstrengelser. I sådanne indgange kan der opstå konsensus mellem lærere og elever om, at det er mest rationelt, at faglærerne tilrettelægger undervisningen, så eleverne tilegner sig viden og færdigheder i den rækkefølge, som læreren har erfaring for pædagogisk og didaktisk er mest effektiv. Denne overvejelse ligger til grund for organiseringen af undervisningen og udbuddet af læringsaktiviteter i en række grund- og hovedforløb. Det betyder, at disse forløb alene kommer til at rumme én rute til målet, hvorfor mulighederne for fleksibilitet og individualitet bliver ret teoretiske.

Det fremstår som en barriere for en pædagogisk set meningsfuld anvendelse af Elevplan, at udbuddet af læringsaktiviteter i en række afdelinger er begrænset på en måde, som gør valg-situationen til en aftalt tilmelding. Der er i flere tilfælde ikke tale om, at eleverne skal *vælge* mellem forskellige, sideordnede aktiviteter, men om at eleverne slet og ret og af administrative grunde skal *tilmelde sig* undervisning.

Fravær af viden om Elevplan og principperne bag

På en del skoler har undervisningen af eleverne i brugen af Elevplan og i principperne og terminologien bag Elevplan endnu ikke fundet sin form. Der er i flere tilfælde alene tale om, at kontaktlæreren giver en kort introduktion til, hvordan uddannelsesplanen udfyldes, hvordan man tilmelder sig undervisning, og hvordan man via scorekortet får et overblik over afsluttede og ikke-afsluttede læringsaktiviteter.

Det betyder, at programmets funktioner næppe bliver anvendt fuldt ud. Mulighederne for f.eks. at simulere forskellige uddannelsesvalg, mulighederne for at tilmelde sig undervisning fra

scorekortet og lignende mere indlysende anvendelser sker kun i yderst begrænset omfang.

Der er ikke på alle skoler afsat tid til systematisk undervisning i Elevplan og til indføring i principperne bag. Elevernes programtekniske forudsætninger er derfor begrænset til et kendskab til de mest nødvendige funktioner.

Brugen af Elevplan er desuden ikke integreret i læringsaktiviteterne, hvorfor der mangler kontinuitet i anvendelsen. Programfaciliteter som "Mine projekter" og "Personlige notater" bruges sjældent.

Tekniske begrænsninger

En række lærere og elever oplever problemer i forbindelse med brugen af Elevplan. Problemerne opleves på den måde, at programmet har meget lange svartider, hvilket er yderst forstyrrende i bl.a. vejledningssituationer.

Problemstillingen skal undersøges nærmere på de enkelte skoler, da noget tyder på, at det ikke er programmet, som er langsomt, men derimod at skolernes adgangsveje til Internettet ikke er differentieret og derfor fremstår som underdimensionerede. Benyttes skolens net til både seriøse og mindre seriøse formål af mange på én gang – og er disse anvendelser teknisk set ligestillet - vil det opleves af brugerne som forlængede svartider på flere af funktionerne i Elevplan. Det gælder uanset, at det faktisk ikke har med programmet at gøre, men alene skyldes de tekniske forudsætninger, som programmet på den enkelte skole afvikles under.

Virksomhedernes uddannelsesplanlægning og forventninger til Elevplan

Den mindre virksomhed ser primært tilbuddet om at benytte Elevplan som en mulighed for at blive bedre informeret om skoleopholdet. Brugen af Elevplan forventes f.eks. at skabe et bedre grundlag for dialogen mellem virksomhedens uddannel-

sesansvarlige og eleven efter et skoleophold. Ved at have mulighed for at se beskrivelser af elevens arbejde i Elevplan kan opfølgningssamtalen tage udgangspunkt i noget mere konkret. Der er ingen ønsker om øget skriftlighed fra virksomhedens side. Det kan godt være, at de større virksomheder af nødvendighed skal dokumentere den enkelte elevs situation, men det er ikke set ud fra virksomhedslederens synsvinkel behovet i den mindre virksomhed.

Den store virksomhed ser Elevplan som en mulighed for at få et værktøj, der kan skabe harmoni mellem aktivitetsbeskrivelserne i en elevs praktik- og skoleperiode. Der er f.eks. et ønske om at beskrive også praktikdelen som læringsaktiviteter med tilknyttede mål- og delmålpinde, samt at afgive vurderinger af opnåede kompetencer i forbindelse med praktikfaser, som så kan dokumenteres i form af et scorekort for praktikdelen.

Heller ikke den store virksomhed ser noget behov for mere daglig dialog og skriftlighed mellem skole og virksomhed. Det understreges fra såvel den store som den lille virksomhed, at virksomhederne alene er interesseret i fra skolen at modtage information, som for virksomheden har konkret og aktuel relevans.

Forbedringsmuligheder på forskellige niveauer

Der kan i forlængelse af ovenstående karakteristik af Elevplan-anvendelsen samt beskrivelsen af barrierer for udvikling heraf identificeres forbedringsmuligheder på forskellige niveauer i organisationen. I forhold til skolerne generelt kan gives en række anbefalinger.

Iværksættelse af undervisning i brugen af Elevplan

Der er brug for at skabe et bedre brugerkendskab til programmet blandt lærere og elever. Det hæmmer anvendelsen af programmet, at nogle elever og lærere opfatter programmet som indviklet. Pointen er i den forbindelse, at programmet i sig selv næppe kan vurderes som vanskeligt at anvende. Manglen-

de kendskab på lærerside til sammenhænge i og bag programmet kan imidlertid føre til, at skolerne organiserer og beskriver deres udbud på en måde, som skaber unødige vanskeligheder for eleverne, når de skal tilmelde sig. Der er et tydeligt behov for at iværksætte undervisning i brugen af Elevplan og formidle øget kendskab til principper og terminologi bag Elevplan. I den forbindelse efterlyses et centralt udviklet undervisningsmateriale, som understøtter undervisning og hjælpefunktioner.

Etablering af bedre rammer om elevernes anvendelse af programmet

Der er brug for at skabe bedre rammer om og betingelser for elevernes anvendelse af Elevplan. Det indebærer f.eks., at man før skolestart, som man allerede gør på flere skoler, udleverer brugernavn, kode og relevant informationsmateriale til eleverne, så de har mulighed for at orientere sig i programmet og i beskrivelsen af uddannelse og undervisning.

Det indebærer, at man gennemfører samtaler mellem elev og kontaktlærer før skolestart med godkendelse af uddannelsesplanen som resultat. En sådan godkendelse vil efterfølgende give mulighed for, at eleven kan arbejde med simulering og valg af forskellige læringsaktiviteter.

Introduktion af Elevplan

Når skolerne meddeler eleverne, at de er optaget på en uddannelse, informeres om Elevplan og om brugernavn og adgangskode.

Skolerne opfordrer eleverne til at sætte sig ind i Elevplan og påbegynde overvejelserne om udarbejdelse af en uddannelsesplan.

Samtidig henvises til en webside med undervisningsmateriale om Elevplan, så eleverne inden skolestart har mulighed for at sætte sig ind i, hvilke informationer der kan opnås gennem Elevplan, og ligeledes få en fornemmelse af, hvordan programmet kan bruges. Et centralt udviklet webbaseret undervisnings-

materiale vil også kunne fungere som hjælpefunktion i elevernes brug af Elevplan forud for og under uddannelsen.

Inden skolestart gennemføres en første personlig samtale mellem elev og kontaktlærer, hvor eleven sammen med kontaktlæreren udarbejder uddannelsesplanen ved hjælp af Elevplan. I slutningen af samtalen godkender kontaktlæreren uddannelsesplanen, og eleven kan derefter tilmelde sig de relevante læringsaktiviteter. Allerede i den samtale gøres det klart, hvordan skolen ønsker, at eleverne skal benytte Elevplan.

Der lægges op til, at der i starten af elevens uddannelse vil være undervisning i brugen af Elevplan.

Der lægges op til, at kontaktlærerens vejledning af eleverne gennemføres som egentlige vejledningsmøder én gang om ugen, men at der også løbende kan foregå vejledning integreret i undervisningen i værksted og teorilokaler.

Pædagogisk-didaktisk strategi for udbuddet

Skolerne skal sikre et udbud af læringsaktiviteter, der giver mening og indhold i elevens individuelle og fleksible valg af rute til det opstillede mål. Udbuddet skal i form og indhold tage sigte på at skabe en kvalificeret valgsituation, som giver mening og indhold i princippet om individualitet og fleksibilitet i erhvervsuddannelserne.

Der er brug for, at skolerne formulerer en strategi for udbuddet af læringsaktiviteter. Det er ikke nok, at skolen centralt beslutter, at Elevplan skal benyttes. Der skal også formuleres kvalitetskrav for anvendelsen af Elevplan, og der skal formuleres procedurer for, hvordan kvaliteten styres.

Der er alt for store kvalitetsforskelle mellem forskellige afdelingers beskrivelser af læringsaktiviteterne på den enkelte skole, ligesom der er store forskelle mellem skoler. Der er brug for en opfølgning på skolerne, som sikrer et reelt indhold i elevernes valg. Kvalitetskravene skal sikre, at der ikke blot er tale om

valg mellem forskellige typer af elevprodukter, men også mellem forskellige læringsformer, sværhedsgrader, samarbejds- og vejledningsformer m.m.

Beslutninger på det strategiske niveau

Der er brug for, at den enkelte skoles øverste ledelse tager en række beslutninger, herunder at den

- opstiller kvalitetskrav til anvendelse af Elevplan
- opstiller tidsplan for en planlagt anvendelse af Elevplan, både i grund- og hovedforløb
- opstiller kvalitetskrav til beskrivelse af læringsaktiviteter
- fastsætter regler for vedligehold og opdatering af læringsaktiviteter
- iværksætter yderligere efteruddannelse af lærerne, som opfølgning på ovenstående punkter
- stiller krav om reelle valgmuligheder for eleverne i form af udbud af læringsaktiviteter, der giver flere veje til målet
- stiller krav om, at eleverne får reelle muligheder for at vælge forskellige læringsformer
- fastsætter standard for læreres og elevers adgang til net-opkoblet computer
- sikrer tilfredsstillende svartider ved anvendelsen af Elevplan
- udarbejder opfølgningsprocedurer for de forskellige områder.

Øget offentlighed om udbuddet af læringsaktiviteter

I forlængelse heraf bør skolerne arbejde på at skabe øget offentlighed om udbuddet af læringsaktiviteter f.eks. ved aktivt at efterspørge kommentarer og forslag fra elever, de faglige udvalg og arbejdsgivere. Læringsaktiviteterne – og *beskrivelserne* af læringsaktiviteterne – bør løbende revideres og udvikles i en dialog mellem faglærerne og skolernes brugere i form af elever og arbejdsgivere. Beskrivelserne bør revideres med henblik på at skabe større differentiering og fleksibilitet i uddannelserne, både hvad angår indhold, form og varighed. Det er afgørende vigtigt, at læringsbeskrivelserne er udformet, så mål- og aktivitetsbeskrivelsen kan læses og giver mening også for parterne uden for skolen, f.eks. når elever, forældre og

arbejdsgivere forholder sig til teksten i forbindelse med planlægnings- og valgsituationer, der foregår i virksomhed og/eller i hjemmet.

Elevplan og virksomhederne

Det er tydeligt, at såfremt Elevplan skal vinde udbredelse i mindre virksomheder, skal skolerne gøre en aktiv indsats herfor. En grundlæggende forudsætning er naturligvis, at skolerne selv gør brug af Elevplan såvel i grundforløbet som i hovedforløbene.

Det er afgørende, at man på skoleniveau tager beslutning om, hvordan Elevplan anvendes i forhold til arbejdsgiverne.

- Beskrivelser af læringsaktiviteter skal udformes, så de giver mening også for parterne uden for skolen – elever, forældre, arbejdsgivere.
- Skolerne skal lægge op til standarder for, hvor Elevplan kan anvendes af elever i forbindelse med praktikpladssøgning.
- Skolerne skal lægge op til, at praktikvirksomhederne får synlige informationer om elevernes aktiviteter under skoleophold, bl.a. til forbedring af virksomhedens og elevens fælles forberedelse til og opfølgning på skoleophold.

Opfølgningsinitiativer

Realisering af de ovenfor skitserede forbedringsmuligheder forudsætter en løbende opfølgning på skolerne. I kort form drejer det sig om følgende nødvendige opfølgningsinitiativer:

- På skoleniveau skal formuleres forpligtende mål og værdier samt minimumskrav for indgangenes uddannelsesforløb og udbud af læringsaktiviteter.
- På indgangs- og familieniveau skal udbuddet af læringsaktiviteter løbende granskes med henblik på at vurdere, om det lever op til skolens målsætninger.
- Der skal i de enkelte indgange og familier igangsættes udviklingsarbejder med henblik på at skabe et bredere udbud og forbedrede valgmuligheder for eleverne både hvad angår ind-

hold, niveau og form. Beskrivelserne af læringsaktiviteterne skal forbedres, så de giver elever og arbejdsgivere et bedre indblik i læringsaktiviteternes indhold og mål. Det skal samtidig sikres, at der kan ske en reel sortering af læringsaktiviteter, så den enkelte elev kun skal vælge mellem aktiviteter, som er relevante i forhold til hans/hendes uddannelsesplan, og ikke stilles over for skolens samlede udbud på tværs af indgange og adresser. I udviklingsarbejderne bør deltage faglærere, kontaktlærere, ledelsespersoner, elever og arbejdsgivere.

- Elevplan og reformtankegangen skal gøres til elementer i den obligatoriske undervisning. Der skal med andre ord afsættes tid i skemaet til egentlig undervisning i Elevplan.
- Brugen af Elevplan skal udbredes til virksomhederne, ved at skolerne giver et meget konkret og målrettet oplæg til, hvordan virksomhederne kan gøre brug af Elevplan, herunder hvilke typer af informationer skolerne vil formidle gennem Elevplan.
- Brugen af Elevplan i virksomhederne kan på sigt udvides kvalitativt, ved at man i samarbejde med virksomheder gennemfører udviklingsprojekter, der har til formål at beskrive mål og delmål for praktikforløb og knytte disse til praktiske arbejds- og læringsforløb, der beskrives som læringsaktiviteter.

Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie

I denne serie udsender Uddannelsesstyrelsen publikationer om generelle eller mere specifikke aktuelle emner. Formålet er at skabe debat og inspirere til udvikling i uddannelserne.

I 2003 og 2004 er følgende udkommet eller under udgivelse i serien:

2003:

- Nr. 1: Fremtidens danskfag – en diskussion af danskfaglighed og et bud på dens fremtid (UVM 6-289) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 2: Oversigt over dansksystemet – kortlægning af danskfaget i alle uddannelsesniveauer (UVM 6-290) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 3: Rapport fra Udvalg om fornyelse af vekselluddannelsesprincippet mv. for visse tekniske erhvervsuddannelser (Internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 4: Skolens rummelighed – fra idé til handling (UVM 5-429) (Grundskolen)
- Nr. 5: Fremtidens sprogfag – vinduer mod en større verden. Fremmedsprog i Danmark – hvorfor og hvordan? (UVM 6-291) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 6: Læring på jobbet – strategier og systematik, ideer og metoder (UVM 7-359) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 7: Fremtidens naturfaglige uddannelser. Naturfag for alle – vision og oplæg til strategi (UVM 6-292) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 8: Inspiration til fremtidens naturfaglige uddannelser. En antologi (UVM 6-293) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 9: Forbundne kar og Åbne sind. Arbejdsmarkedsuddannelsernes bidrag til innovative virksomhedsudviklinger belyst ud fra erfaringer fra den nordjyske elektronikbranche (Internetpublikation) (Arbejdsmarkedsuddannelser)
- Nr. 10: Opdatering af evaluering af Unge-TAMU (Internetpublikation) (Arbejdsmarkedsuddannelser)
- Nr. 11: Inspiration til bedre integration i folkeskolen (UVM 5-428) (Grundskolen)

2004:

- Nr. 1: Forskellighed som ressource - undervisning i det flerkulturelle læringsrum – i de gymnasiale uddannelser og avu (Internetpublikation) (Gymnasiale uddannelser og avu)
- Nr. 2: Fremtidens uddannelser. Den ny faglighed og dens forudsætninger (UVM 6-294) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 3: Bæredygtig udvikling – uddannelse (UVM 12-101) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 4: Elevplan i praksis – erfaringer og perspektiver (UVM 7-362) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 5: OECD-rapport om grundskolen i Danmark – 2004 (UVM 5-453) (Grundskolen)

Publikationerne kan købes hos Undervisningsministeriets forlag eller hos boghandlere. Visse publikationer er trykt i meget begrænset oplag og kan derfor kun rekvireres i ganske særlige tilfælde mod betaling af et ekspeditionsgebyr.

På UVM's website - på adressen: <http://www.uvm.dk/katindex.htm> - findes en oversigt over hæfter i Uddannelsesstyrelsens publikationsserier udgivet i 1999, 2000, 2001, 2002 og 2003

Internetpublikationerne kan frit downloades fra www.uvm.dk – til eget brug.

Publikationen beskriver, hvordan en række erhvervsskoler har introduceret og gør brug af det webbaserede, pædagogiske planlægningsværktøj Elevplan, og hvilke behov der er for at udvikle denne anvendelse.

Iagttagelserne er samlet under fire forskellige synsvinkler: elevens, lærerens, ledelsens og praktikvirksomhedens.

Samtaler med elever, lærere, ledelse og praktikvirksomheder viser, at Elevplan først og fremmest bruges som et værktøj, der gør det muligt at løse administrativt prægede og formidlende opgaver: skriftlig information om indhold af og tidspunkter for undervisningen, administration af tilmelding til undervisning, administration af elevdata som registrering af afsluttet undervisning, karakterer mv.

Elevplan rummer store pædagogiske og didaktiske potentialer i forhold til at realisere højere grad af individualitet og fleksibilitet i elevernes uddannelsesforløb og øget refleksion over læringsforløbene. Disse potentialer er kun i begrænset omfang realiseret i anvendelsen på skolerne.

Implementeringsprocessen på skolerne er kommet til et punkt, hvor der nu er behov for på skoleniveau at diskutere og beslutte sig for, hvordan Elevplans potentialer kan udnyttes. Bundet op på den enkelte skoles strategiske målsætninger og værdigrundlag.

